

Archeologienota

Meulebeke, Veldstraat 108

Deel 1: Verslag van Resultaten

Titel
Archeologienota Meulebeke, Veldstraat 108. Deel 1: Verslag van Resultaten

Auteur
Kleo Langenraedt

Erkende archeoloog
BAAC Vlaanderen bvba
OE/ERK/Archeoloog/2015/00020

BAAC-Projectnummer
2025-0168

Plaats en datum
Evergem, 24 januari 2025

Reeks en nummer
BAAC Vlaanderen Rapport 2996
ISSN 2033-6896

Wettelijk depot
KBR

Inhoud

1	Beschrijvend gedeelte.....	1
1.1	<i>Administratieve gegevens</i>	<i>1</i>
1.2	<i>Juridisch kader en onderzoektraject</i>	<i>1</i>
1.3	<i>Aanleiding.....</i>	<i>1</i>
1.4	<i>Archeologische voorkennis/voorgeschiedenis</i>	<i>2</i>
1.5	<i>Huidige situatie en geplande werken</i>	<i>2</i>
1.5.1	<i>Huidige situatie</i>	<i>2</i>
1.5.2	<i>Geplande werken en bodemingrepen</i>	<i>2</i>
1.6	<i>Randvoorwaarden</i>	<i>3</i>
2	Bureauonderzoek	4
2.1	<i>Werkwijze en strategie</i>	<i>4</i>
2.1.1	<i>Onderzoeksdoelstelling.....</i>	<i>4</i>
2.1.2	<i>Onderzoeksvragen</i>	<i>4</i>
2.1.3	<i>Methoden en technieken.....</i>	<i>4</i>
2.2	<i>Assessment</i>	<i>6</i>
2.2.1	<i>Landschappelijk kader.....</i>	<i>6</i>
2.2.2	<i>Historisch kader.....</i>	<i>12</i>
2.2.3	<i>Cartografische bronnen</i>	<i>13</i>
2.2.4	<i>Orthofotografische bronnen</i>	<i>16</i>
2.2.5	<i>Archeologisch kader</i>	<i>18</i>
2.3	<i>Synthese onderzoeksresultaten</i>	<i>23</i>
2.3.1	<i>Datering en interpretatie onderzoeksterrein.....</i>	<i>23</i>
2.3.2	<i>Archeologische verwachting</i>	<i>23</i>
2.4	<i>Syntheseplan.....</i>	<i>23</i>
2.5	<i>Besluit</i>	<i>25</i>
2.5.1	<i>Potentieel op kennisvermeerdering.....</i>	<i>25</i>
2.5.2	<i>Afweging noodzaak verder vooronderzoek</i>	<i>25</i>
2.5.3	<i>Keuze onderzoeksmethode.....</i>	<i>25</i>
2.5.4	<i>Afbakening onderzoeksterrein</i>	<i>26</i>
3	Samenvatting.....	28
4	Lijsten	29
4.1	<i>Figurenlijst</i>	<i>29</i>
4.2	<i>Plannenlijst</i>	<i>29</i>
4.3	<i>Tabellenlijst.....</i>	<i>29</i>
5	Bibliografie	30

1 Beschrijvend gedeelte

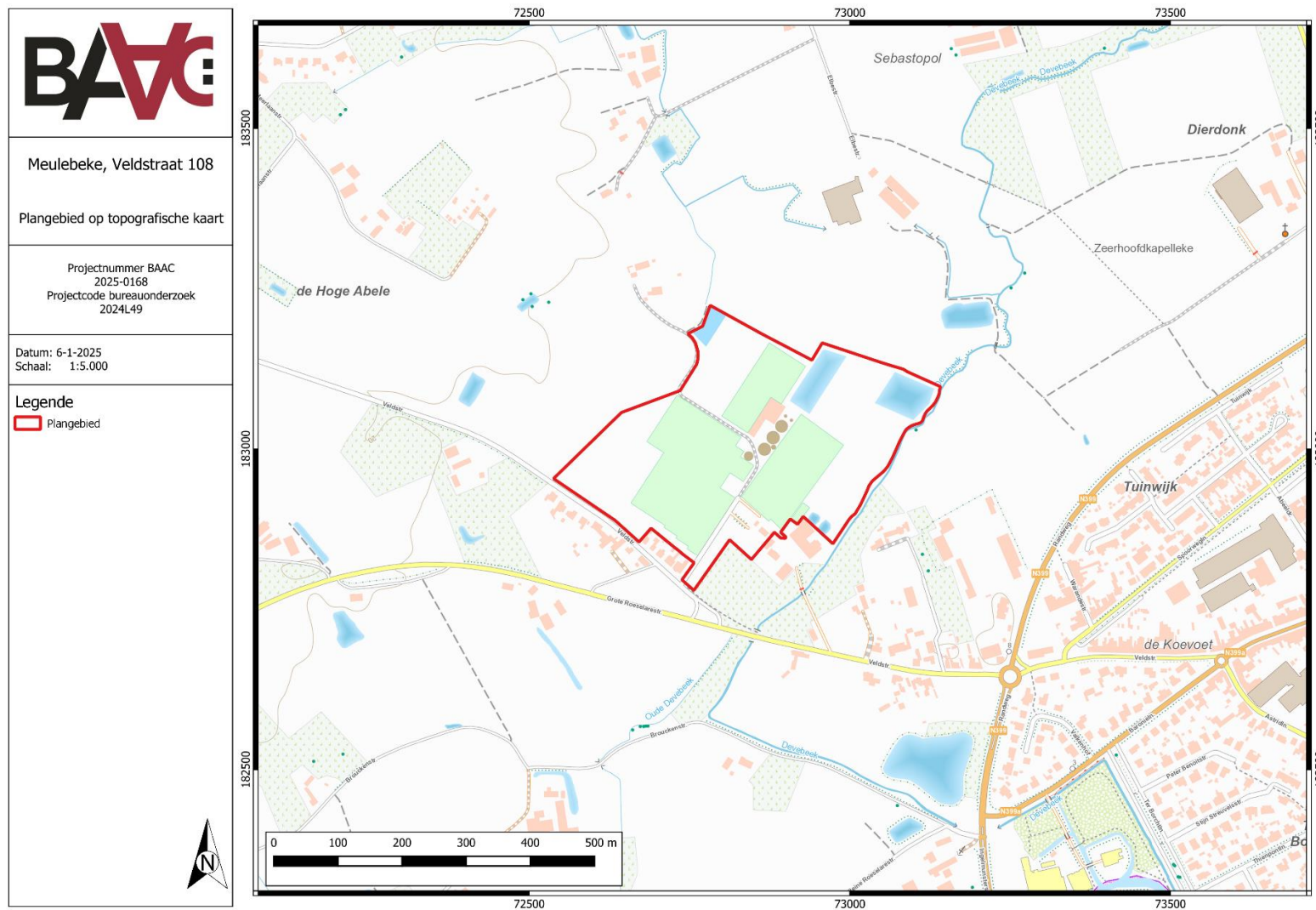
1.1 Administratieve gegevens

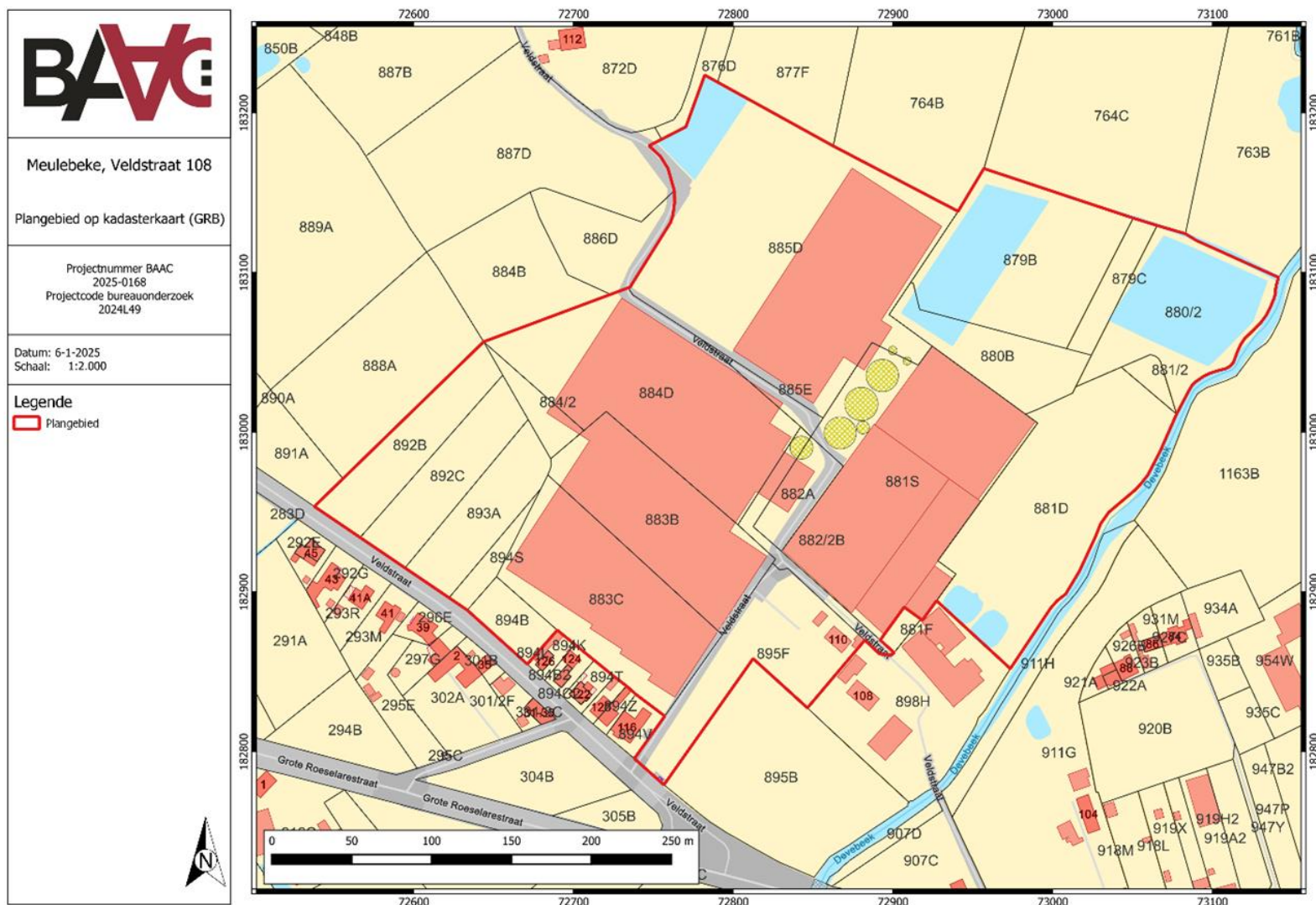
Naam site	Meulebeke, Veldstraat 108		
Ligging	Veldstraat 108, Meulebeke, West-Vlaanderen		
Kadaster	Meulebeke, 1 AFD, Sectie A, Percelen 881/00S000, 884/00D000, 879/00B000, 883/00C000, 881/02_000, 883/00B000, 879/00C000, 880/02_000, 880/00B000, 884/02_000, 895/00F000, 892/00C000, 892/00B000, 894/00S000, 882/00A000, 893/00A000, 894/00B000, 881/00D000, 885/00D000		
Coördinaten	Noordwest:	x: 72537,64	y: 183223,74
	Noordoost:	x: 73141,26	y: 183223,74
	Zuidwest:	x: 72537,64	y: 182779,23
	Zuidoost:	x: 73141,26	y: 182779,23
Oppervlakte plangebied	132.300 m ²		
Oppervlakte geplande ingrepen	11.780,20 m ²		
Kartering gewestplan	0900 agrarische gebieden		
Projectnummer BAAC Vlaanderen	2025-0168		
Bureauonderzoek	Projectcode	2024L94	
	Erkende archeoloog	BAAC Vlaanderen bvba (Erkenningsnummer: 2015/00020)	
	Betrokken actoren	Kleo Langenraedt (archeoloog)	
		Niels Janssens (archeoloog)	
		Simon Verdegem (archeoloog)	
	Betrokken derden	/	

Alle in dit document gebruikte plannen zijn afkomstig uit de catalogus van Geopunt Vlaanderen¹ of het portaal Databank Ondergrond Vlaanderen², tenzij anders vermeld.

¹ GEOPUNT VLAANDEREN 2024 – administratief, historisch, orthofotografisch

² DATABANK ONDERGROND VLAANDEREN 2023 – geografisch

1.2 Juridisch kader en onderzoektraject

In het kader van het Onroerenderfgoeddecreet (decreet van de Vlaamse Regering 12 juli 2013) en het Onroerenderfgoedbesluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014, is de eigenaar en gebruiker van gronden waarop zich archeologische waarden bevinden, verplicht deze waarden te behoeden en beschermen voor beschadiging en vernieling. Dit kan door behoud *in situ*, als de waarden ingepast kunnen worden in de plannen, of *ex situ*, wanneer de waarden onomkeerbaar vernietigd worden. Het doel van de archeologienota is dat er mogelijkheden gezocht worden om *in situ* behoud te bewerkstelligen of, indien dit niet kan, het formuleren van maatregelen voor vervolgonderzoek waarbij het erfgoed *ex situ* wordt behouden.

Om vast te stellen of bij werkzaamheden archeologische waarden zullen worden vernietigd, is een archeologisch onderzoek nodig. In eerste instantie wordt een **bureauonderzoek** uitgevoerd. Op basis van bekende gegevens van bodemkaarten, uit cartografische en andere historische bronnen en eventueel voorgaand onderzoek in de directe omgeving van het plangebied wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van het plangebied. Indien uit deze desktopanalyse blijkt dat er een kans is op het aantreffen van archeologische waarden binnen het plangebied, kan het aangewezen zijn de gaafheid van het bodemprofiel en de aanwezigheid van archeologische indicatoren te onderzoeken middels een landschappelijk bodemonderzoek, een veldkartering en/of een geofysisch onderzoek. Deze onderzoeken maken alle deel uit van het **vooronderzoek zonder ingreep in de bodem**. Indien op basis van de resultaten van alle nodige facetten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem niet voldoende informatie verzameld kan worden om een onderbouwde uitspraak te doen aangaande de beslissing tot behoud *in situ*, vrijgave of opgraving van het terrein, moet in een volgende fase een vooronderzoek met ingreep in de bodem worden uitgevoerd.

Het doel van het eventueel **vooronderzoek met ingreep in de bodem** is een archeologische evaluatie van het terrein. Dit houdt in dat het archeologisch erfgoed opgespoord, geregistreerd, gedetermineerd en gewaardeerd wordt en dat de potentiële impact van de geplande werken op de archeologische resten wordt bepaald. De hiervoor aangewezen methoden zijn archeologische boringen, proefputten en/of proefsleuven. Onderdeel van de evaluatie is dat er mogelijkheden gezocht worden om een eventuele site *in situ* te behouden of, indien dit niet kan, het opstellen van een programma van maatregelen voor vervolgonderzoek (ruimtelijke afbakening, diepteligging, strategie, doorlooptijd, te voorziene natuurwetenschappelijke onderzoeken en conservatietechnieken, voorstel onderzoeksvragen) in de vorm van een opgraving. Het vooronderzoek is uitgevoerd conform de Code van Goede Praktijk 4.0.

1.3 Aanleiding

Naar aanleiding van een aanvraag bij een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen heeft BAAC Vlaanderen bvba een archeologienota opgemaakt. Op het terrein zal door de initiatiefnemer de bouw van een serrecomplex gerealiseerd worden. De geplande werken impliceren aanzienlijke bodemingrepen (waaronder bouw van een serre, woongelegenheden en een watersilo) die qua omvang een directe bedreiging kunnen betekenen voor potentieel aanwezig archeologisch erfgoed. Eens het archeologisch bodemarchief aangetast of vernield wordt, betekent dit een onomkeerbaar informatieverlies.

De totale oppervlakte van het plangebied *Meulebeke, Veldstraat 108* bedraagt ca. 132.300 m², de geplande bodemingrepen hebben een oppervlakte van 11.780,20 m². Het plangebied valt buiten een beschermde archeologische site, ligt niet in een archeologisch vastgestelde zone en komt niet volledig voor op de kaart met gebieden waarin geen archeologische waarden (meer) te verwachten zijn (GGA, gebieden geen archeologie).³ In het noordoosten van het plangebied bevindt zich een zone van ca. 3985 m² waarin geen archeologische waarden (meer) te verwachten zijn (GGA). Daarnaast werden voor het plangebied en de directe omgeving geen waarden voor 'beschermde onroerend erfgoed' opgenomen in het Geoportaal.

³ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2024a

Aangezien het plangebied in agrarisch gebied (0900) ligt, de totale oppervlakte van de kadastrale percelen, waarop de vergunning betrekking heeft, 132.300 m² bedraagt en de totale oppervlakte van de bodemingreep 5000 m² of meer bedraagt, is volgens het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 een archeologienota vereist. Deze archeologienota, waarvan akte genomen door het agentschap Onroerend Erfgoed, wordt bij de omgevingsvergunningsaanvraag gevoegd.

1.4 Archeologische voorkennis/voorgeschiedenis

Voor het projectgebied zelf werd in 2017 een archeologienota aangeleverd bij het plaatsen van een serre en de aanleg van een verharde laadkaai. Op basis van het bureauonderzoek en landschappelijke boringen werd een potentieel voor het aantreffen van sporensites vastgesteld (AN ID 3674). De geplande ingrepen waren echter niet van dien aard dat ze tot ruimtelijke inzichten zouden leiden in eventuele archeologische vindplaatsen. Het ging immers om een veelvoud van in oppervlakte kleine lokale ingrepen zonder dat er vlakdekkende afgravingen in functie nivelleringswerken zouden plaats vinden. Hierdoor werd geen verder onderzoek geadviseerd.

Recenter, in 2020, werd opnieuw een archeologienota aangeleverd die deels overlapt met de archeologienota uit 2017, ter uitbreiding van het bestaande fruitbedrijf (AN ID 15452). Bij deze uitbreiding werd een nieuwe serre gebouwd, alsook een bestaande galerij uitgebreid. Daarnaast werd een nieuwe waterput uitgegraven, een bestaande weg verplaatst en enkele kleinere constructies geïnstalleerd, zoals een gas- en elektriciteitscabine. In het kader van dit onderzoek werd een landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd. Hieruit kon worden afgeleid dat de kans op het aantreffen van prehistorische sporensites zeer laag was. Verder vooronderzoek werd geadviseerd onder de vorm van proefsleuven, ter hoogte van het geplande waterbekken. Uit dit onderzoek (N ID 17552) bleek dat het potentieel op kennisvermeerdering in het plangebied voor alle perioden laag was. Verder onderzoek werd niet geadviseerd.

1.5 Huidige situatie en geplande werken

1.5.1 Huidige situatie

Ter hoogte van het plangebied bevindt zich op dit moment een fruitbedrijf. Centraal op het terrein staan serres, loodsen en galerijen. In het oosten van het plangebied situeren zich twee waterputten. De westelijke hoek van het plangebied en de strook langs de Devebeek zijn akkers.

1.5.2 Geplande werken en bodemingrepen

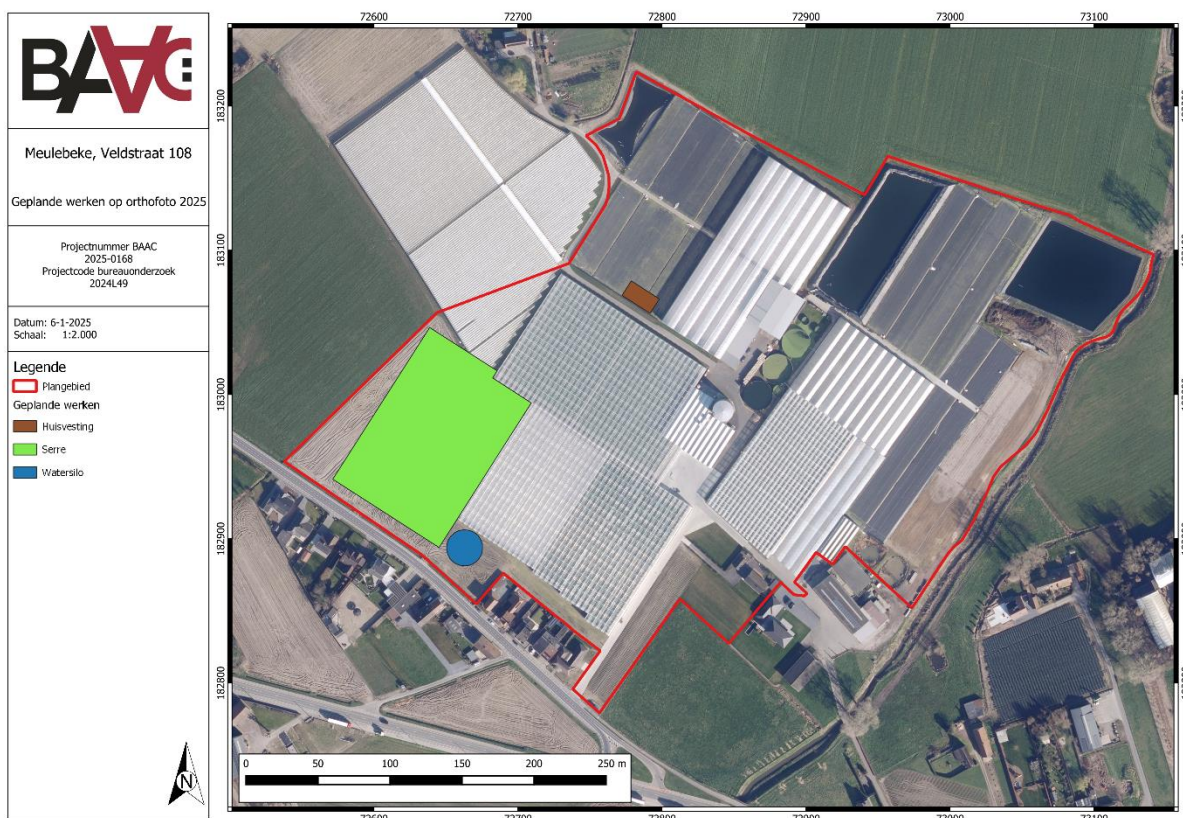
Algemeen

De opdrachtgever plant op het terrein de bouw van een serre en wooneenheden. Hierbij worden eventueel in het plangebied aanwezige archeologische waarden mogelijk vernietigd. De aard en omvang van de ingrepen worden hieronder beschreven.

In het westen van het plangebied wordt een nieuwe serre gebouwd. Deze zal een oppervlakte hebben van 11.000m². Hiervoor wordt de teelaarde ca. 30 cm afgegraven. De serre wordt gefundeerd op palen die tot 1 m diepte reiken.

Net ten zuiden van de serre wordt een watersilo geplaatst met een oppervlakte van 500 m² en een funderingsdiepte van 50 cm.

Centraal binnen het plangebied wordt een gebouw voor huisvesting voorzien met een oppervlakte van 280,20 m² en een diepte van 80 cm.

Plan 3: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting⁴ op orthofoto (digitaal; 1:1; 06.01.2025)

Impactanalyse

Bij deze impactanalyse dient rekening gehouden te worden met een buffer van 20 cm bovenop de geplande ingreep. Het is namelijk waarschijnlijk dat de ondergrond onmiddellijk onder de geplande werken eveneens in enige mate geroerd zal worden bij de uitvoering van deze werken door impact van werfverkeer, weersinvloed, drukverschillen, verschil in waterhuishouding en dergelijke meer.

Tabel 1: Overzicht geplande ingrepen en hun impact

Geplande ingreep	Oppervlakte (m ²)	Diepte (m)*
Huisvesting	280,20	-0,80
Serre	11.000	-0,30 / -1
Watersilo	500	-0,50

*Diepte exclusief buffer van 20 cm

1.6 Randvoorwaarden

Vanwege het feit dat de terreinen momenteel niet betreden kunnen worden in verband met gewassen, betreft het hier een archeologienota met uitgesteld vooronderzoek. Dit houdt in dat het vervolgonderzoek zoals gesteld in het programma van maatregelen op een later tijdstip, na het vrijkomen van de percelen, uitgevoerd dient te worden.

⁴ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

2 Bureauonderzoek

2.1 Werkwijze en strategie

2.1.1 Onderzoeksdoelstelling

Een bureauonderzoek kadert binnen een archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem. Het archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem bereikt het doel van archeologisch vooronderzoek, het vaststellen van de aan- of afwezigheid van een archeologische vindplaats, zonder de mogelijk aanwezige archeologische resten wezenlijk aan te tasten. Het bureauonderzoek bereikt het doel van archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem door de studie van gekende of ontsloten informatiebronnen.

2.1.2 Onderzoeksvragen

Volgende onderzoeksvragen zullen in dit bureauonderzoek behandeld worden:

- Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens en welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische potentieel van het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken?
- Is er via archeologisch onderzoek of waarnemingen op aanpalende of nabijgelegen percelen reeds info beschikbaar over de dikte en de opbouw van het aanwezige bodemarchief?
- Zijn er archeologische waarden aanwezig binnen het onderzoeksterrein?

Indien er archeologische waarden aanwezig zijn binnen het onderzoeksterrein:

- Wat is de aard van deze waarden?
- Wat is de impact van de geplande bodemingrepen op deze waarden?

2.1.3 Methoden en technieken

Het doel van het bureauonderzoek is de formulering van een archeologische verwachting van de onderzoekslocatie. Deze verwachting wordt opgesteld op basis van gekende landschappelijke, geologische, archeologische, historische en geografische bronnen.

Een eerste stap bij het formuleren van een archeologische verwachting voor de onderzoekslocatie is deze te situeren binnen een breder landschappelijk kader. Hierbij wordt beroep gedaan op de gekende geografische en geologische bronnen en kaarten, afkomstig uit de catalogus van Geopunt Vlaanderen⁵ of het portaal Databank Ondergrond Vlaanderen⁶, tenzij anders vermeld.

Administratieve en geografische kaarten:

- GRB/kadasterkaart
- Topografische kaart
- Orthofoto

⁵ GEOPUNT VLAANDEREN 2024 – administratief, historisch, orthofotografisch

⁶ DATABANK ONDERGROND VLAANDEREN 2023 – geografisch

- Digitaal hoogtemodel
- Tertiairgeologische kaart
- Quartairgeologische kaart
- Bodemkaart

De basis van de desktopstudie bestaat verder uit een historische studie van de onderzoekslocatie en zijn directe omgeving. Hierbij wordt de gekende archeologische en historische vakliteratuur over de onmiddellijke omgeving van het plangebied geconsulteerd.

Een bijkomende belangrijke bron van informatie is het historisch kaartmateriaal (afkomstig uit de catalogus van Geopunt Vlaanderen⁷). Op basis van deze oude kaarten kan een beeld worden gegeven van de evolutie van de bebouwing in het plangebied door de eeuwen heen, maar met dien verstande dat de draad slechts kan opgepikt worden vanaf het moment dat de eerste kaarten voor het gebied verschenen. Bovendien is de afwezigheid van bebouwing op deze kaarten geen garantie dat er niets geweest is. In de beginperiode van de cartografie werden voornamelijk grotere nederzettingen en belangrijke bouwwerken zoals stadsomwallingen, kerken, kloosters en kastelen weergegeven en was er geen of weinig aandacht voor de burgerlijke architectuur. Het was vaak niet de bedoeling om de huizen in detail of juist weer te geven. Pas vanaf de 19^e eeuw verschijnen de eerste gedetailleerde kadasterkaarten. Een concrete huisgeschiedenis is uit het cartografisch materiaal alleen niet af te leiden. De kaarten kunnen wel ondersteunend werken.

Volgende historische kaarten werden opgezocht en geanalyseerd:

- CAI-kaart⁸
- Ferrariskaart
- Atlas der Buurtwegen
- Poppkaart
- Vandermaelenkaart

Er werden geen externe specialisten betrokken bij dit onderzoek en geen wetenschappelijke advisering ingewonnen bij derden.

⁷ GEOPUNT VLAANDEREN 2024 – administratief, historisch, orthofotografisch

⁸ CAI 2024

2.2 Assessment

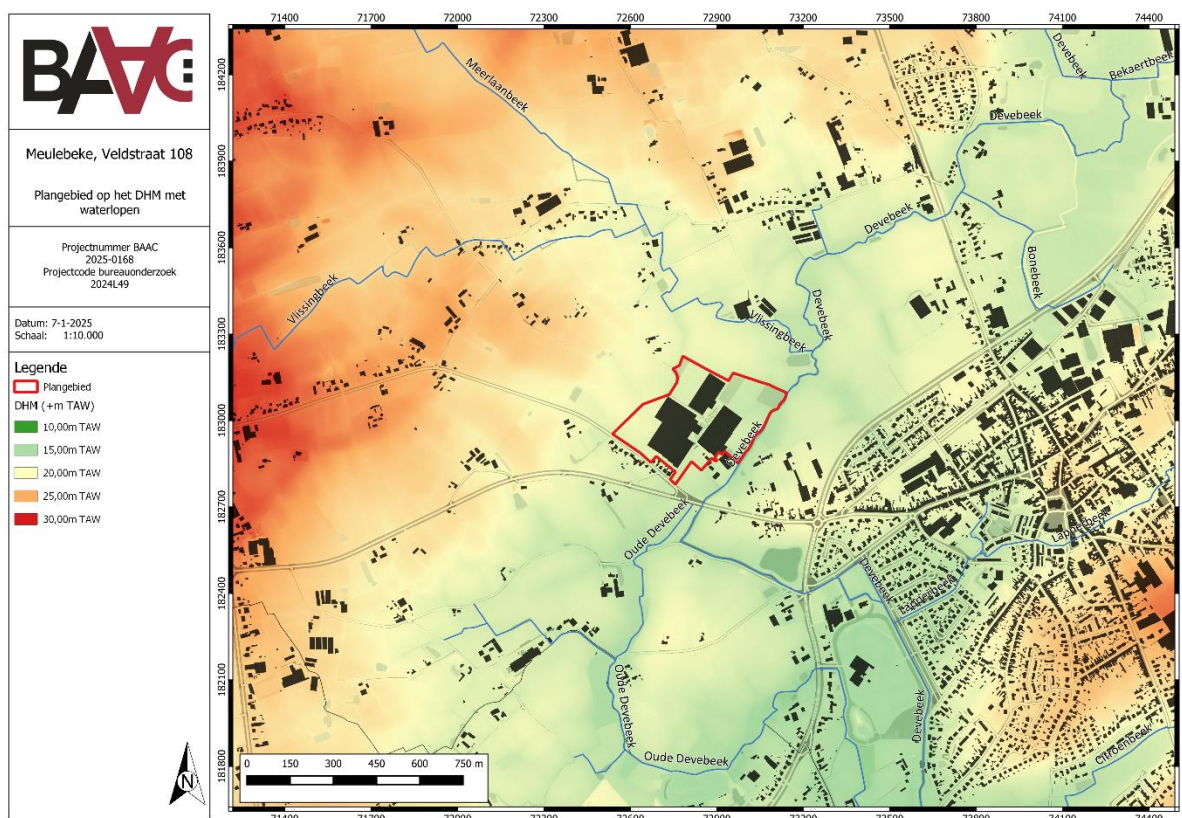
In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de beschikbare kennis inzake bodemkunde, geomorfologie, historie, cartografie en archeologie met betrekking tot het plangebied en omgeving. Deze informatie vormt de basis voor de archeologische verwachting van het onderzoeksgebied.

2.2.1 Landschappelijk kader

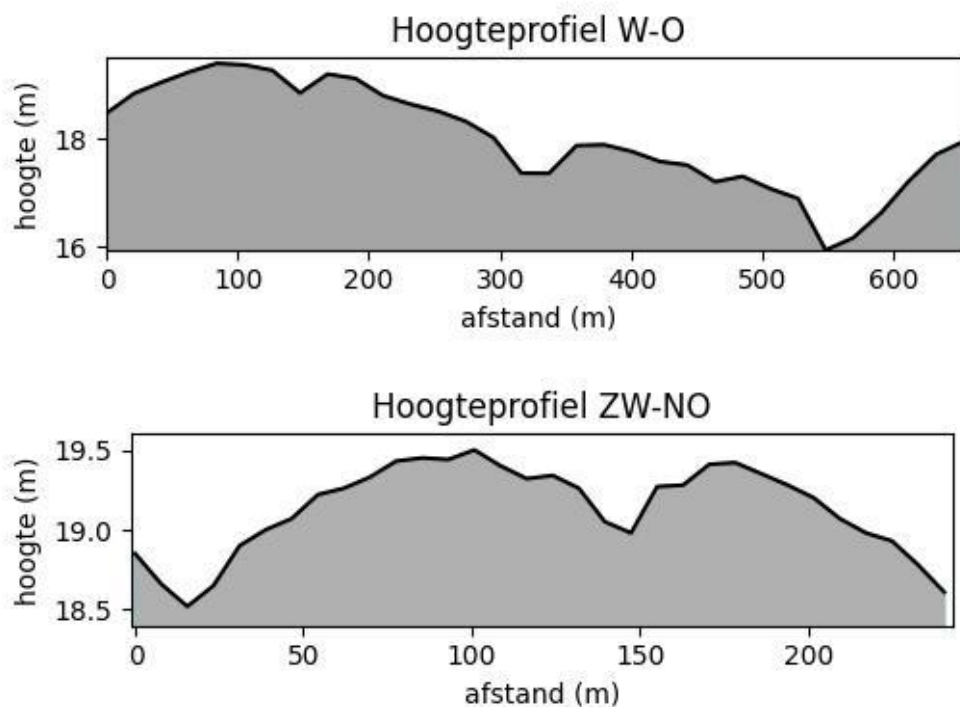
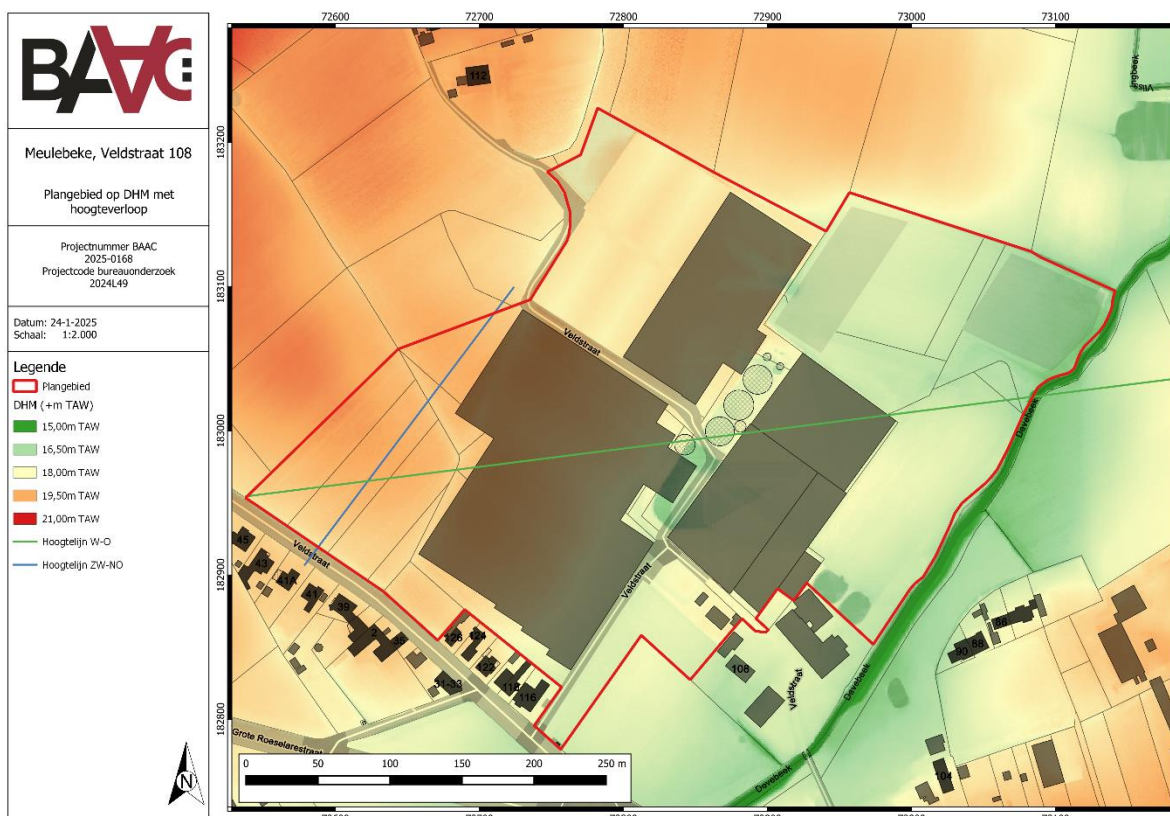
Topografische situering

De exacte locatie van het plangebied is weergegeven op Plan 1, Plan 2. Het plangebied is gelegen aan de Veldstraat te Meulebeke. In het zuidoosten wordt het plangebied begrensd door de Devebeek. De nabije omgeving van het plangebied heeft een landelijk karakter. Ca. 300 m ten zuidoosten van het plangebied treft men de rand van de verstedelijkte kern van Meulebeke.

De omgeving rond het projectgebied bevindt zich volgens het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) tussen + 17 en + 31 m TAW. Het terrein helt af van noordwest naar zuidoost.

Plan 4: Plangebied op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) met waterwegen (digitaal; 1:1; 06.01.2025)

Figuur 1: Hoogteverloop terrein

Landschappelijke situering

In geomorfologisch opzicht bevindt het plangebied zich op de grens van de zandleemstreek en zandstreek centraal in West-Vlaanderen.⁹ Op een ruimere geografische schaal wordt duidelijk dat het projectgebied zich bevindt aan de voet van de heuvelrug van Hooglede-Tielt. De heuvelrug van Hooglede-Tielt is gevormd als tertiaire cuesta. Haar geomorfologische positie is te wijten aan differentiële erosiecoëfficiënten van kleiige en zandige facies waaruit de tertiaire ondergrond is opgebouwd. Gegeven ondergrond is naar het noorden afhellend, i.e. subhorizontaal, afgezet in mariene omstandigheden tijdens het onder- en midden eoceen. In daaropvolgende droge fasen erodeerden minder harde lagen [zand] sterker dan harde [klei], met heuvelgenese tot gevolg. De vorm van het resulterende heuvellichaam typeert een cuesta: een, in dit geval, naar het noorden glooiend afhellende flank en een steile zuidelijke flank [cuestafront].

Nabij de kam van een cuesta ontspringen veelal verschillende beken die over de cuestarug afstromen en daarbij ondiepe beekvalleien uitschuren in de dunne Quartaire deklaag. Beken die langs het cuestafront afstromen hebben doorgaans een grotere geomorfologische impact. Deze snijden veelal in tot op de diepte van het tertiaire substraat, waarna de lokale toplaag wordt gevormd uit alluviale afzettingen.

Het onderzoeksgebied is te situeren aan de voet van het voormalige, op het zuiden uitkijkende, cuestafront. Dit maakt dat het landschap naar het noordwesten sterk oploopt. De Deve-, of Breemeersbeek schuurde een wijde en diepe vallei uit in het cuestafront te Meulebeke. Het is op de westelijke beekvalleiflank dat het projectgebied zich bevindt. Naar de morfologie van de vallei loopt het vlak af in oostelijke richting.

Paleogeen en neogeen (tertiair)

De omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door afzettingen van de Formatie van Tielt, lid van Kortemark (TtKo). Het gaat hierbij om grijze tot groengrijze klei tot silt met dunne banken zand en silt. Het uiterste oosten van het projectgebied bevindt zich ter hoogte van de tertiaire Formatie van Kortrijk, lid van Aalbeke (KoAa) gekenmerkt door donkergrijze tot blauwe klei met glimmers.

Quartair

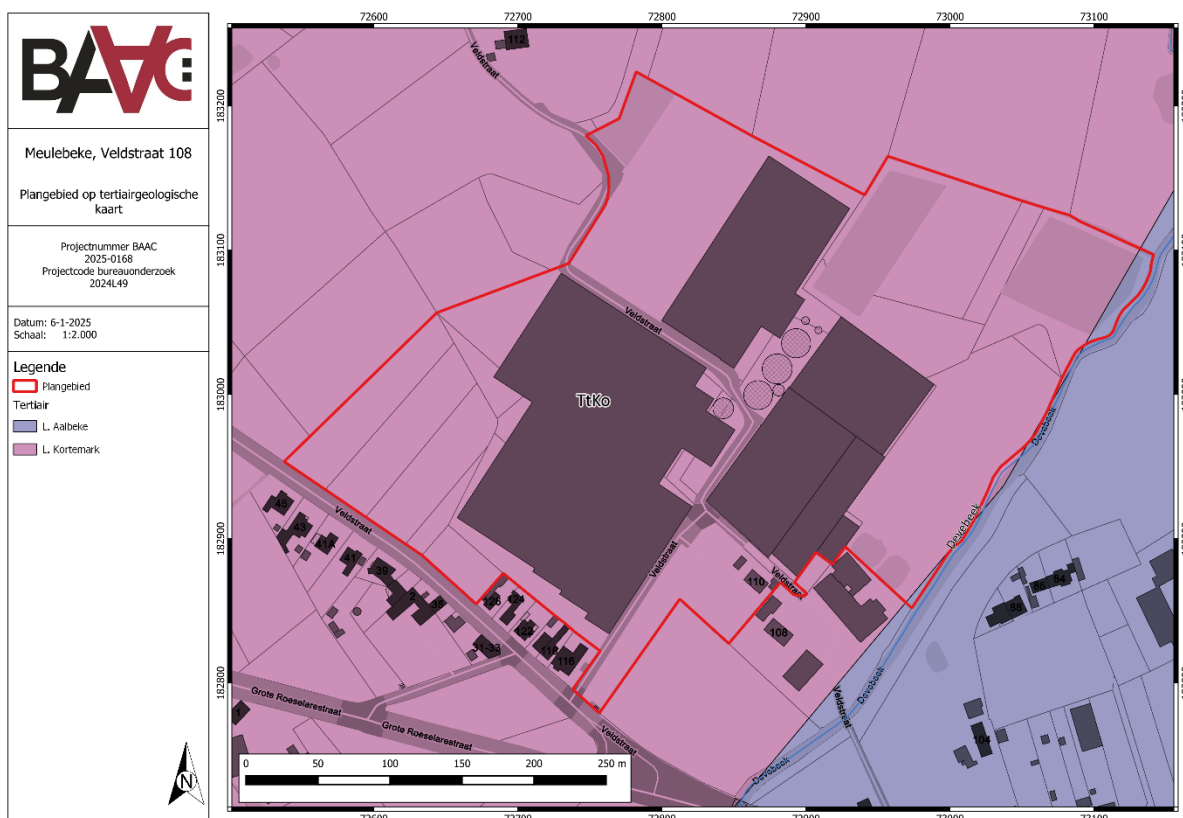
Op de quartairgeologische kaart 1:50.000 is het plangebied gekarteerd als **Kh**, **kh**, **F1** en **h**. De beschrijving van de verschillende lithologische eenheden hieronder gebeurt van boven naar onder, of van jong naar oud.

Kh en **kh** bestaan uit een continentaal holoceen op diachrone hellingssedimenten.

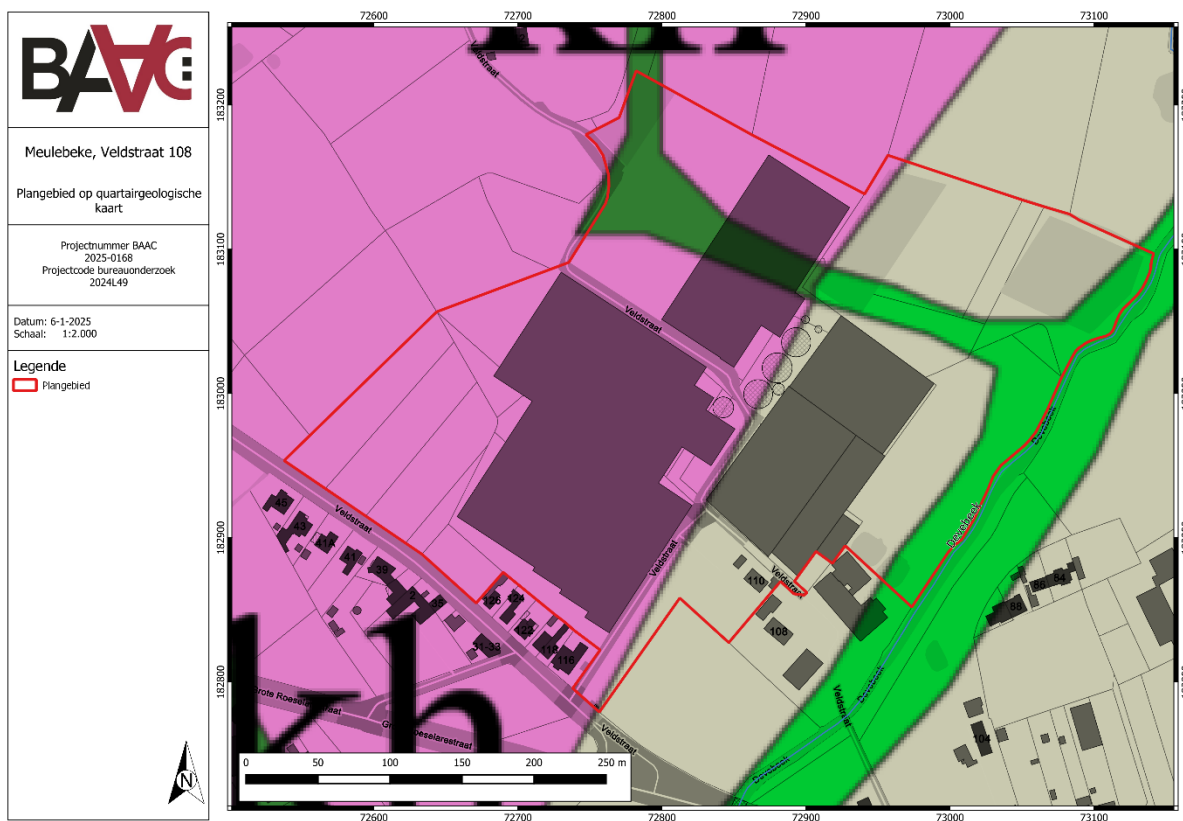
F1 bestaat uit fluvioperiglaciaal weichseliaanafzettingen zonder niveo-fluviale deklaag.

h wordt gekenmerkt door diachrone hellingssedimenten op het tertiair substraat.

⁹ DE MOOR & MOSTAERT 1993

Plan 6: Plangebied op de tertiairgeologische kaart (digitaal; 1:50.000; 06.01.2025)

Plan 7: Plangebied op de quartairgeologische kaart 1:50.000 (digitaal; 1:50.000; 06.01.2025)

ORDE 4 : FLUVIOPERIGLACIAAL WEICHSELIAAN ONTSLOTEN

Hoofdgroep 4.1. Fluvioperiglaciaal
Weichseliaan

Groep 4.1.1. Zonder niveofluviale deklaag.

f_1		F_1	
f_3		F_2	
F		F_4	

ORDE 1 : HOLOCEEN ONTSLOTEN

Hoofdgroep 1.4. Continentaal holoceen
op diachrone hellingssedimenten

Groep 1.4.1. Klastisch-alluviaal holoceen

kh		Kh	
kh_1		Kh_1	
kH		KH	

ORDE 6 : DIACHRONE HELLINGSSSEDIMENTEN ONTSLOTEN

Hoofdgroep 6.1. Diachrone
Hellingsssedimenten op tertiair substraat

h		H	
h_1			

Figuur 2: Kenmerken van de quartairgeologische kaart betreffende het plangebied¹⁰

Bodem

Op de bodemkaart van Vlaanderen is de bodem in het plangebied gekarteerd als **Pcc**, **Pdc**, **OB**, **Lep**, **Pdp**, **s-Pep**, **Pca** en **s-Eep** en wordt grotendeels omringd door **OB**, **Sc**, **Lfp**, **Pca** en **Sbc**.

(s-)Eep: klei, nat en sterk gelyg met reductiehorizont. Geen profielontwikkeling. De humeuze bovengrond is donker grijsbruin en sterk humeus met veel roest. De blauwgrijze reductiehorizont begint vanaf de diepte van 100 cm. Deze gronden zijn veel te nat en soms tijdelijk overstroomd in de winter; goed vochthoudend in de zomer.¹¹

Lep: Natte zandleembodem zonder profiel. Dit zijn sterk gleyige gronden op zandleem met een reductiehorizont.

OB: Bebouwde zone.

Pcc: Matig droge licht zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont.

¹⁰ DOV VLAANDEREN 2022

¹¹ VAN RANST & SYS 2000

Pdc: Matig natte licht zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont. De bouwlaag van deze gronden is zeer donker grijsbruin en humusrijk. Vanaf 30 cm diepte is het materiaal bruin tot bleekbruin, meestal komen in deze horizont roestverschijnselen voor vanaf 40-60 cm. De sterk verbrokkelde en gevlekte textuur B begint tussen 60 en 80 cm. In vele gevallen is de klei aanrijkingshorizont bijna verdwenen en worden ijzerconcreties aangetroffen. Soms komt een zand- of leemsubstraat voor, in andere golvende gebieden waar tertiair binnen boorbaar voorkomt is het een klei, of klei-zandsubstraat.

Pdp: Matig natte licht zandleembodem zonder profielontwikkeling. Pdp bodems zijn grotendeels opgebouwd uit colluviaal materiaal. De bovengrond is donker grijsbruin en gaat over naar bruingrijs tot grijs met roestverschijnselen die beginnen tussen 40 en 60 cm. In de diepere horizonten (> 70 cm) is het materiaal bleek grijs met fijne roestvlekjes.

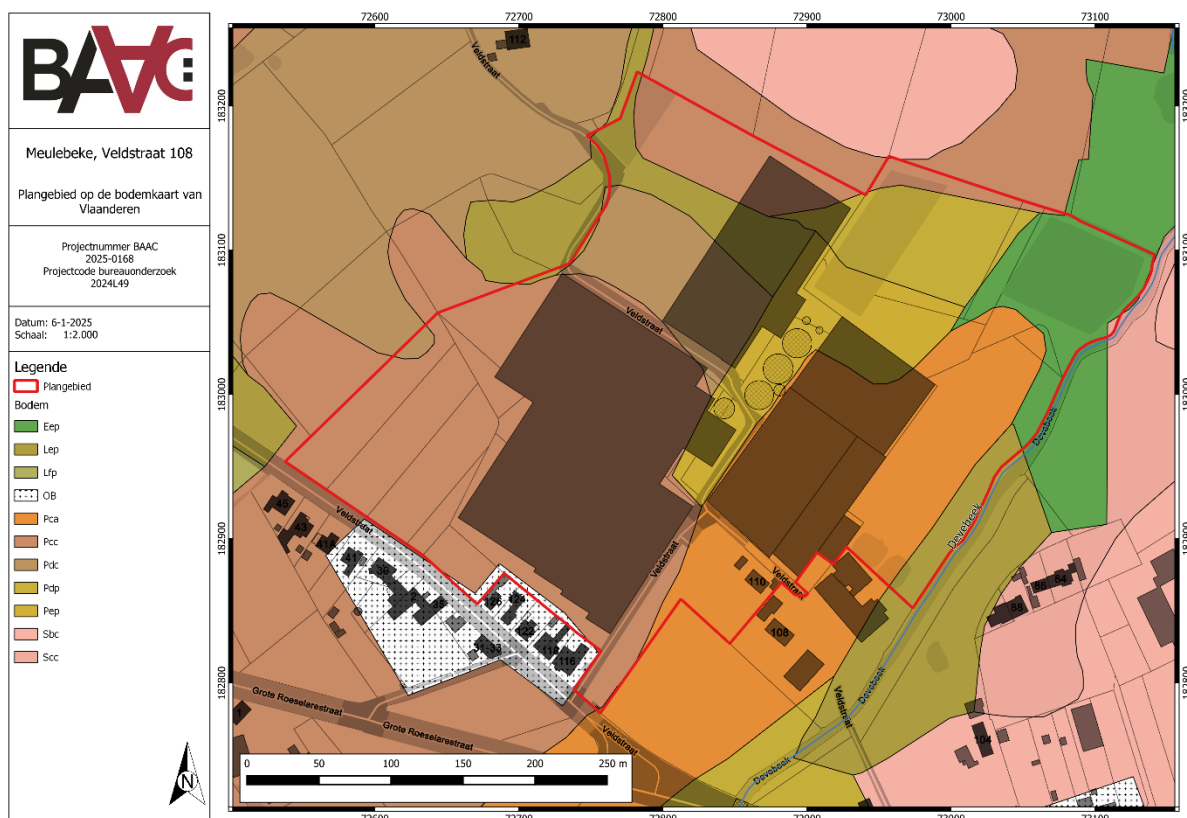
(s-)Pep: Natte licht zandleembodem zonder profiel, sterk gleyig met reductiehorizont. Pep-bodems kennen geen profielontwikkeling. Deze natte gronden, met reductiehorizont, hebben een Ap van ongeveer 30 cm dik, zeer donker grijsbruin en goed humeus. Bij de Pep gronden komt tussen de Ap en de Cg veelal een zwak humeuze overgangshorizont voor.

Scc: Matig droge lemig zandbodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont. Bij deze reeks matig droge, zwak gleyige, lemige zandgronden ligt de humustoestand van de bouwvoor geassocieerd met de profielontwikkeling zoals vermeld bij de droge lemige zandgronden; het humusgehalte kan wel iets hoger liggen. Deze bodem vertoont roestverschijnselen.

Lfp: Zeer natte zandleembodem zonder profiel. De Lfp serie kenmerkt zeer natte, zeer sterk gleyige, colluviale of alluviale grondwatergronden met reductiehorizont, welke begint op 40-80 cm. De humeuze bovengrond is normaal ongeveer 25 cm dik, soms meer ontwikkeld. Intense roestverschijnselen zijn zichtbaar.

Pca: Matig droge licht zandleembodem met textuur B horizont. De bouwvoor is grijsbruin, 25-30 cm dik en goed humeus. Bij de gedegradeerde eenheden met verbrokkelde textuur B, werd bij de in cultuurname een deel van de uitlogingshorizont met de bouwvoor vermengd tot een homogene, goed humeuze Ap.

Sbc: Droge lemig zandbodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont. Sbc hebben in natuurlijke omstandigheden een vrij dunne humeuze bovengrond met hoog humusgehalte. Onder akkerland is de bouwvoor 20-30 cm dik en bruingrijs. Daaronder kan men een licht bruingele overgangshorizont naar de textuur B waarnemen. De textuur B komt in banden voor en is sterk verbrokkeld bij Sbc en situeert zich op een diepte tussen 70 en 110 cm. Roestverschijnselen beginnen vanaf 90 cm diepte.

Plan 8: Plangebied op de bodemkaart van Vlaanderen (digitaal; 1:20.000; 06.01.2025)

2.2.2 Historisch kader¹²

De voorlopig oudste nederzettingen in Meulebeke dateren op basis van archeologische vondsten van silexartefacten uit het neolithicum. De huidige Bruggesteenweg, die de westzijde van de gemeente van zuid naar noord doorsnijdt, gaat mogelijk terug op een Romeinse heirweg die Kortrijk met Brugge verbindt. Enkele archeologische vondsten wijzen dan ook op een Romeinse aanwezigheid in de regio.

In de vroege middeleeuwen wordt de streek tussen de Schelde en de zee grotendeels gekerstend. Vermoedelijk reeds in de 7de eeuw wordt een eerste bidplaats in Meulebeke opgericht nabij de kruising van verschillende verbindingswegen die zich geleidelijk ontwikkelt tot een dorpsplein. In de loop van de middeleeuwen wordt ook het moerasgebied rond de Devebeek en de Lapperbeek geleidelijk drooggelegd door het omleiden van waterlopen en het delven van bijkomende afwateringsgrachten.

De oudste schriftelijke vermelding van "Mulenbeca" dateert van 1100, wanneer een akte melding maakt van ene Reingout de Mulenbeca of Remigius van Meulebeke, die terugkeert van de in 1096 aangevatte kruistocht met graaf Robrecht II. De gemeente wordt in de loop van de 12de en 13de eeuw ook nog vermeld als "Molenbecca" (1165), "Molenbeke" (1226), "Muelembeca" (1230) en "Molenbeke" (1299). "Ter Borch" of "Ter Burgt" is de hoofdheerlijkheid van Meulebeke en is wellicht in oorsprong een bescheiden herenwoning op een omwalde motte met neerhof. De eerste stenen kerk van Meulebeke is een romaanse, driebeukige hallenkerk met vieringtoren die vermoedelijk dateert van ca. 1100. Vanaf de 14de eeuw speelt de Mandelvallei een belangrijke rol in de vlasindustrie, waardoor ook Meulebeke vele vlasvelden telt.

Het Meulebeekse grondgebied wordt in de middeleeuwen getypeerd door de aanwezigheid van vele molens, waarvan de eerste opgericht worden in de 15de eeuw. Tijdens de 16de eeuw komt de vlas- en linnenindustrie in de Mandelstreek tot grote bloei en ontstaan de eerste linnenblekerijen in het dorp. Door oorlogen en de uitbraak van de pest op het einde van de 16de en begin van de 17de eeuw ontstaat een crisis die de economische groei stillegt. Gedurende de volledige 17de eeuw wordt Meulebeke en omstreken belaagd door plunderende legers.

¹² INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2025

De relatieve rust en vooruitgang in de 18de eeuw wordt onderbroken wanneer troepen van de Franse koning Lodewijk XV tijdens de lente van 1744 de kasselrij Kortrijk binnenvallen, waarna de bevolking gebukt gaat onder de zware last van inkwartiering van de soldaten. Door enkele epidemieën in de eerste helft van de 18de eeuw (1720-1721 en 1742-1743) kent Meulebeke opnieuw een hoog sterftcijfer. Naderhand is er echter een zeer grote demografische expansie, van circa 3000 tot circa 7000 inwoners op het einde van de 18de eeuw, waarmee Meulebeke de grootste plattelandsgemeente van de kasselrij Kortrijk is.

De 19de eeuw wordt gekenmerkt door crisissen in de linnennijverheid en de landbouw. Dit maakt dat er in de eerste helft van de 19de eeuw verscheidene initiatieven worden genomen op vlak van gezondheidszorg, scholing van de arbeiders en onderwijs. In de tweede helft van de 19de eeuw is er de geleidelijke modernisering van de industrie, met als voornaamste nijverheden in Meulebeke de handweef- en kantnijverheid.

De Eerste Wereldoorlog begint te Meulebeke met de inval van het Duitse leger op 15 augustus 1914. Er worden diverse vliegvelden aangelegd, onder meer op "'t Goed Ter Lucht" in de Elbestraat en op Marialoop, die evenwel nooit gebruikt worden. De gemeente kent in 1917-1918 de zwaarste bezettingsperiode met hevige gevechten tussen de terugtrekkende Duitsers en de aanrukkende Franse troepen.

Op 18 oktober 1918 vindt de "strijd om Meulebeke" plaats. Door aanhoudende beschietingen worden in het centrum voornamelijk de Markt, onder meer de pastorie en de toren van de Sint-Amanduskerk, de mouttoren van brouwerij Vondel en de huizen in de Statiestraat getroffen. Zware gevechten hebben plaats bij Marialoop, de Paanders, de achterliggende Ketelberg en de Haantjeshoek, waar verschillende mitrailleursnesten worden geïnstalleerd. Men plaatst geschut in de parochiekerk van Marialoop en kanonnen op onder meer de speelplaats van de Sint-Amandusschool in de Tieltstraat en op verschillende erven van hoeves. Vele molens worden totaal vernield, onder meer de Herentmolen, de Paandermolen, de Statiemolen en Gernaey's molen.

2.2.3 Cartografische bronnen

Ferraris (1771-1778)

Op de Ferrariskaart (Plan 9) is te zien dat het plangebied zich ten westen van de dorpskern bevindt in het omringende landelijke gebied. De regio wordt gekenmerkt door vele akkers en velden die straalsgewijs doorsneden wordt door de grote verbindingswegen en kleinere, kronkelende landwegen waarlangs zeer verspreid bewoning gesitueerd kan worden. Enkele van deze gebouwen bevonden zich net buiten de grens van het plangebied.

Vandermaelen (1846-1854)

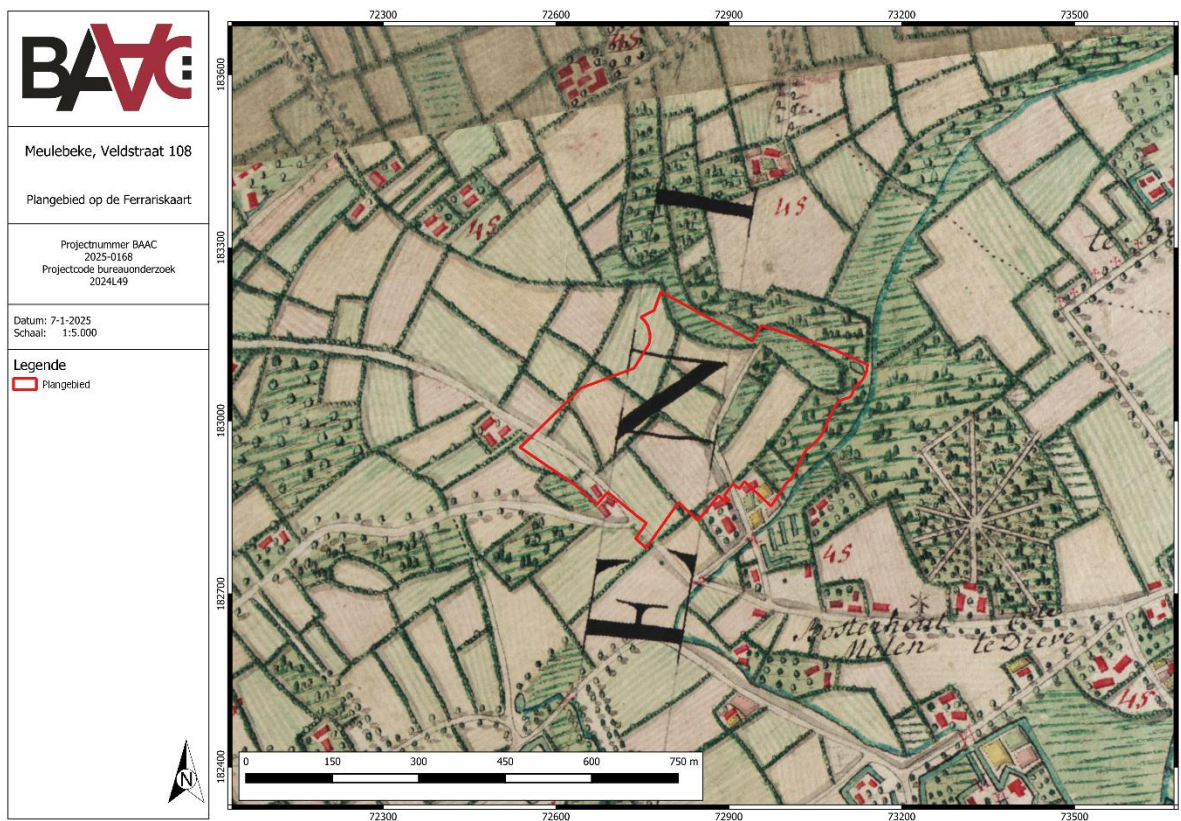
Ter hoogte van het plangebied worden op de Vandermaelenkaart (Plan 10) opnieuw akkers en weiland afgebeeld. De weinige gebouwen die te zien zijn op de kaart, bevinden zich net buiten de grenzen van het plangebied, aan de overkant van de huidige Veldstraat.

Atlas der Buurtwegen (1843-1845)

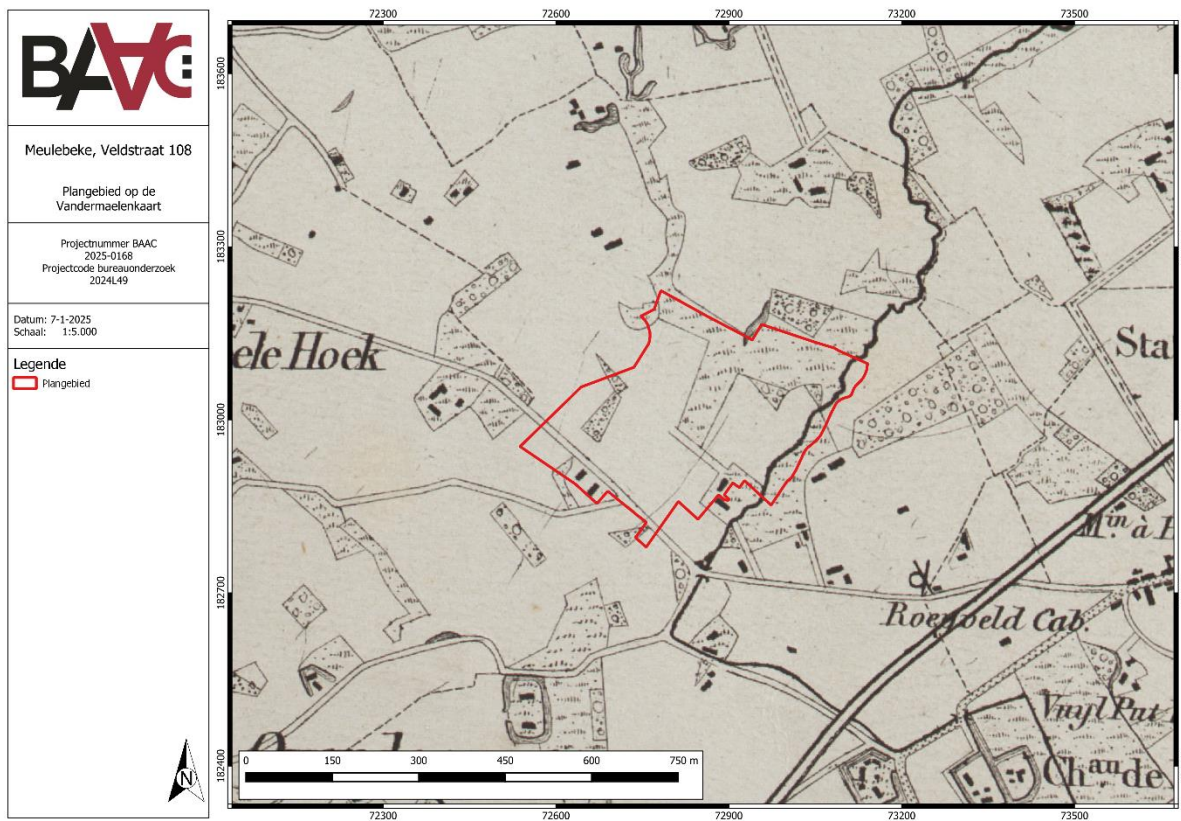
Op de Atlas der Buurtwegen (Plan 11) is te zien dat de situatie nog weinig veranderd is ten opzichte van eerdere kaarten. Het plangebied en de omgeving bestaan nog steeds uit landbouwgronden.

Popp (1842-1879)

De Poppkaarten (Plan 12) beelden ter hoogte van het plangebied vrijwel dezelfde situatie af als de Atlas der Buurtwegen. Op de beide kaarten komt de toenmalige percelering grotendeels overeen met de huidige.

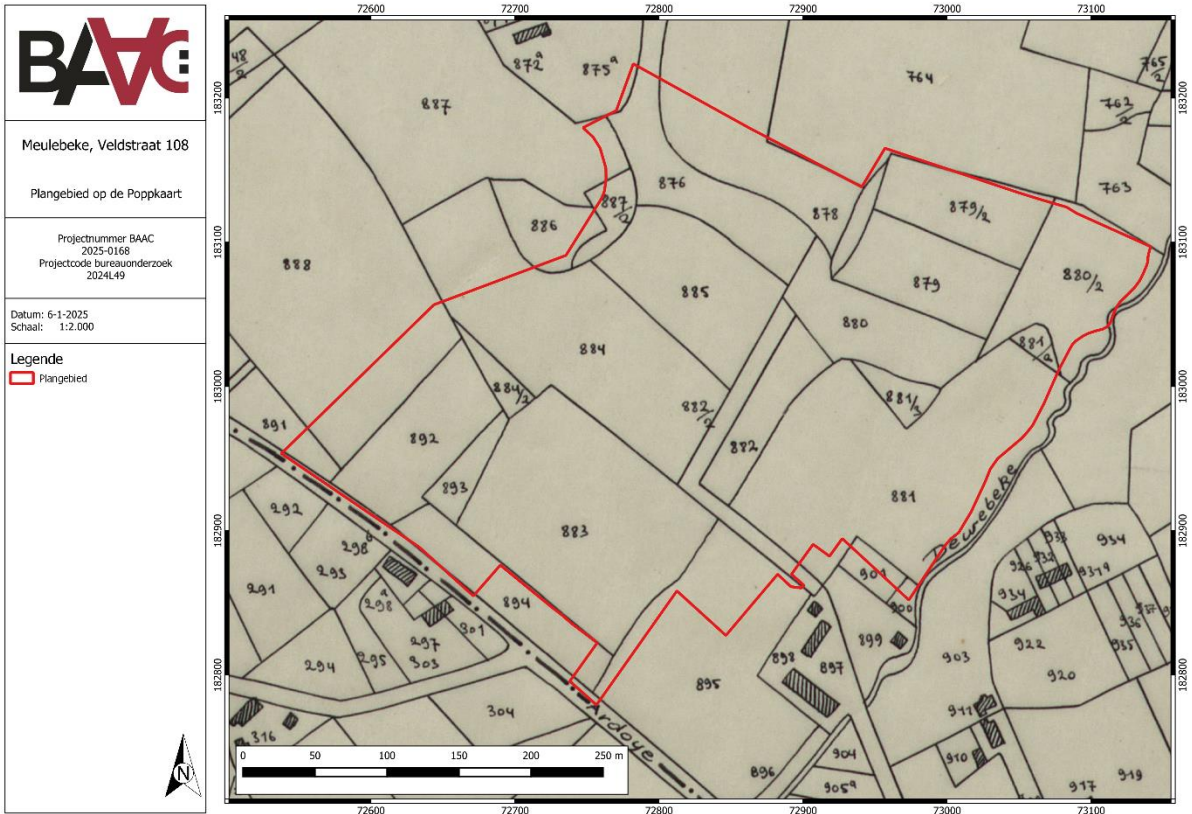
Plan 9: Plangebied op de Ferrariskaart (analoog; 1:25.000; 07.01.2025)

Plan 10: Plangebied op de Vandermaelenkaart (analoog; 1:20.000; 06.01.2025)

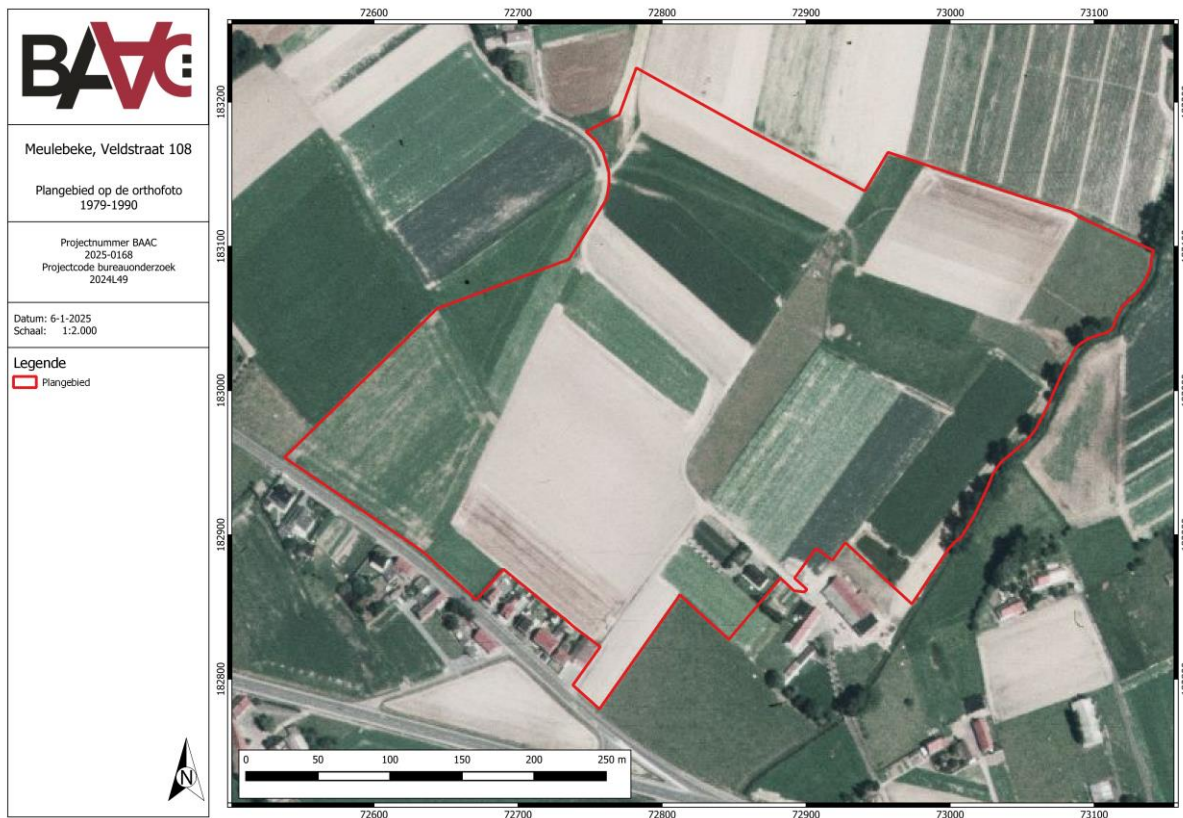
Plan 11: Plangebied op de Atlas der Buurtwegen (analoog; 1:2500; 06.01.2025)

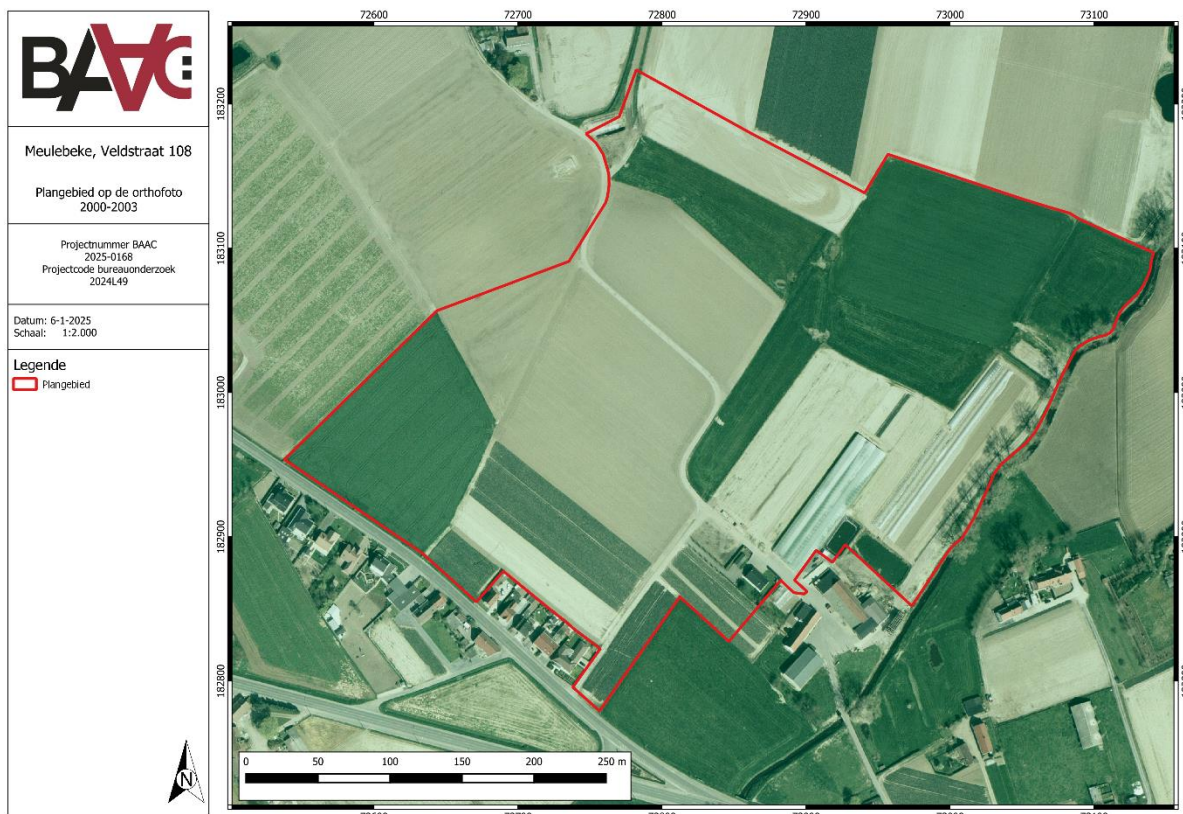
Plan 12: Plangebied op de Poppkaart (analoog; 1:1.250-1:7.500; 06.01.2025)

2.2.4 Orthofotografische bronnen

Het projectgebied zelf blijft nog tot het begin van de 21ste eeuw onbebouwd en in gebruik als akkerland, zoals waar te nemen op de orthofoto's uit 1979-1990 (Plan 13) en 2000-2003 (Plan 14). Op de orthofoto uit 2008-2011 is de eerste grote serre op het projectgebied zichtbaar (Plan 15). Op de meest recente orthofoto is te zien dat het serrecomplex na 2011 sterk is uitgebreid (Plan 16).

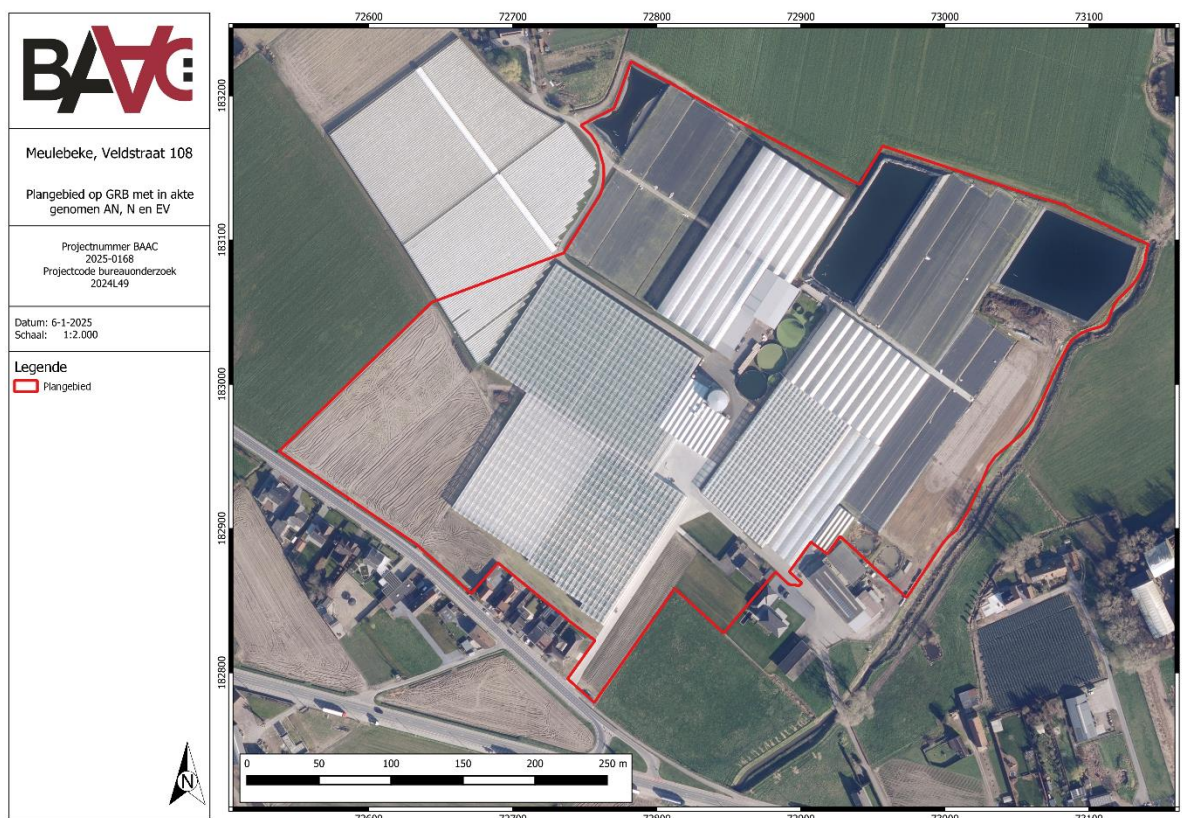
Plan 13: Plangebied op orthofoto uit 1979-1990 (analoog; 1:1;06.01.2025)

Plan 14: Plangebied op orthofoto uit 2000-2003 (analoog; 1:1;06.01.2025)

Plan 15: Plangebied op orthofoto uit 2008-2011 (digitaal; 1:1;06.01.2025)

Plan 16: Plangebied op de meest recente orthofoto (digitaal; 1:1;06.01.2025)

2.2.5 Archeologisch kader

Centrale Archeologische Inventaris

De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) is een databank van archeologische vindplaatsen in Vlaanderen. Dit overheidsinstrument helpt een inschatting maken over het archeologisch potentieel van het plangebied. Voor het plangebied zelf aan de Veldstraat 108 zijn de volgende archeologische waarden gekend (Plan 17).¹³

CAI ID 981089 bevindt zich in de oostelijke hoek van het plangebied, ter hoogte van het waterbekken. Er werd een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd, dat een beperkt aantal sporen opleverde. De meerderheid van deze sporen kon als recent geïdentificeerd worden. Op basis van vooronderzoek werd geconcludeerd dat het potentieel op kennisvermeerdering voor de rest van het plangebied eerder laag was, waardoor geen verder onderzoek geadviseerd werd.

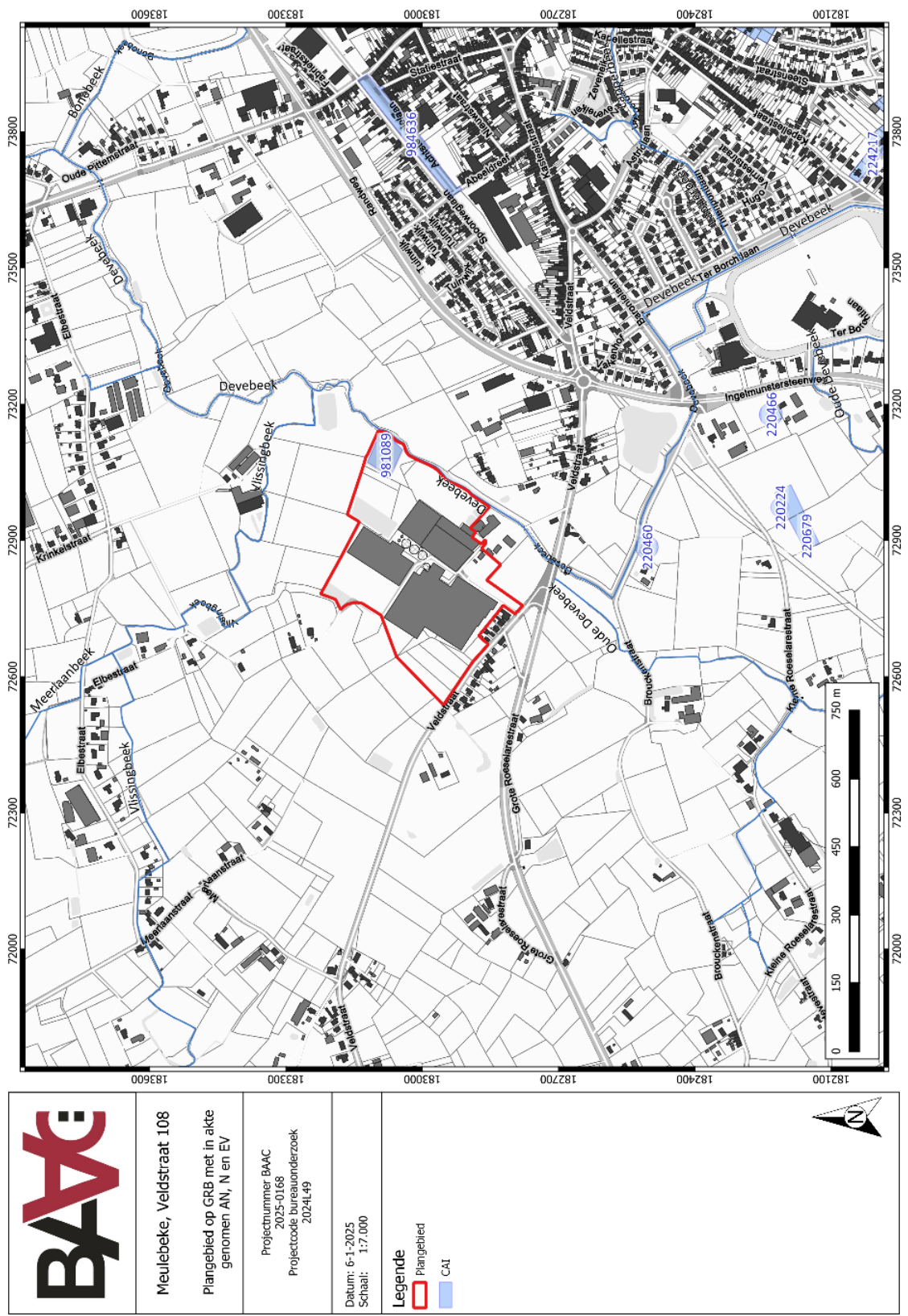
Rondom het projectgebied zijn diverse meldingen gekend (Tabel 2). In de ruime omgeving zijn de meeste meldingen in de CAI aangeduid ten zuidoosten van het projectgebied nabij het dorpscentrum van Meulebeke (Plan 17). Het ontbreken van meldingen in het noorden en westen is mogelijk gelinkt aan het ontbreken van grootschalige bouwprojecten in deze agrarische zone. Ten zuiden van het projectgebied, net naast de dorpskern, kwamen de laatste jaren enkele metaaldetectievondsten aan het licht: een Romeinse munt (CAI ID 220224), een muntgewicht uit de 17de eeuw (CAI ID 220460), munten uit de 18de en 19de eeuw (CAI ID 220466, 220460) en meerdere ongedateerde munten en kogels (CAI ID 220460, 220679).

¹³ CAI 2024

Tabel 2: Archeologische waarden in de CAI in de onmiddellijke omgeving van het plangebied.¹⁴

CAI ID	Naam	Locatie	Structuren	Gebeurtenistypes	Typologie	Materiaal	Datering
220224	Kleine Roeselarestraat	Kleine Roeselarestraat (Meulebeke)	Archeologische Objecten	metaaldetectie	losse vondsten, munten		Midden-Romeinse tijd
220460	Brouckenstraat	Brouckenstraat (Meulebeke)	Archeologische Objecten	metaaldetectie	archeologische objecten, losse vondsten, munten	metaal	17de eeuw, 19de eeuw
220466	Ingelmunster steenweg	Ingelmunstersteenweg (Meulebeke)	Archeologische Objecten	metaaldetectie	losse vondsten, munten		18de eeuw, 19de eeuw
220679	Kleine Roeselarestraat	Kleine Roeselarestraat (Meulebeke)	Archeologische Objecten	metaaldetectie	archeologische objecten, losse vondsten, munten	metaal	
981089	Veldstraat	Veldstraat 108 (Meulebeke)	Grondsporen onbepaald	proefsleuven en proefputten i.f.v. sporensites	greppels		
984636	Achtste Linielaan	Achtste Linielaan (Meulebeke)	Sporen 20ste eeuw	archeologische opgravingen, controle van werken, metaaldetectie	infrastructuur voor waterbevoorrading en -afvoer, muurresten, wapens en munitie	aardewerk, metaal, pijpen, porselein	20ste eeuw, WO I

¹⁴ CAI 2024

Plan 17: Plangebied en omgeving op de CAI-kaart¹⁵ (digitaal; 1:1; 06.01.2025)

¹⁵ CAI 2024

Ander archeologisch onderzoek in de regio

Tabel 3: (Archeologie)nota's en/of eindverslagen in de regio¹⁶

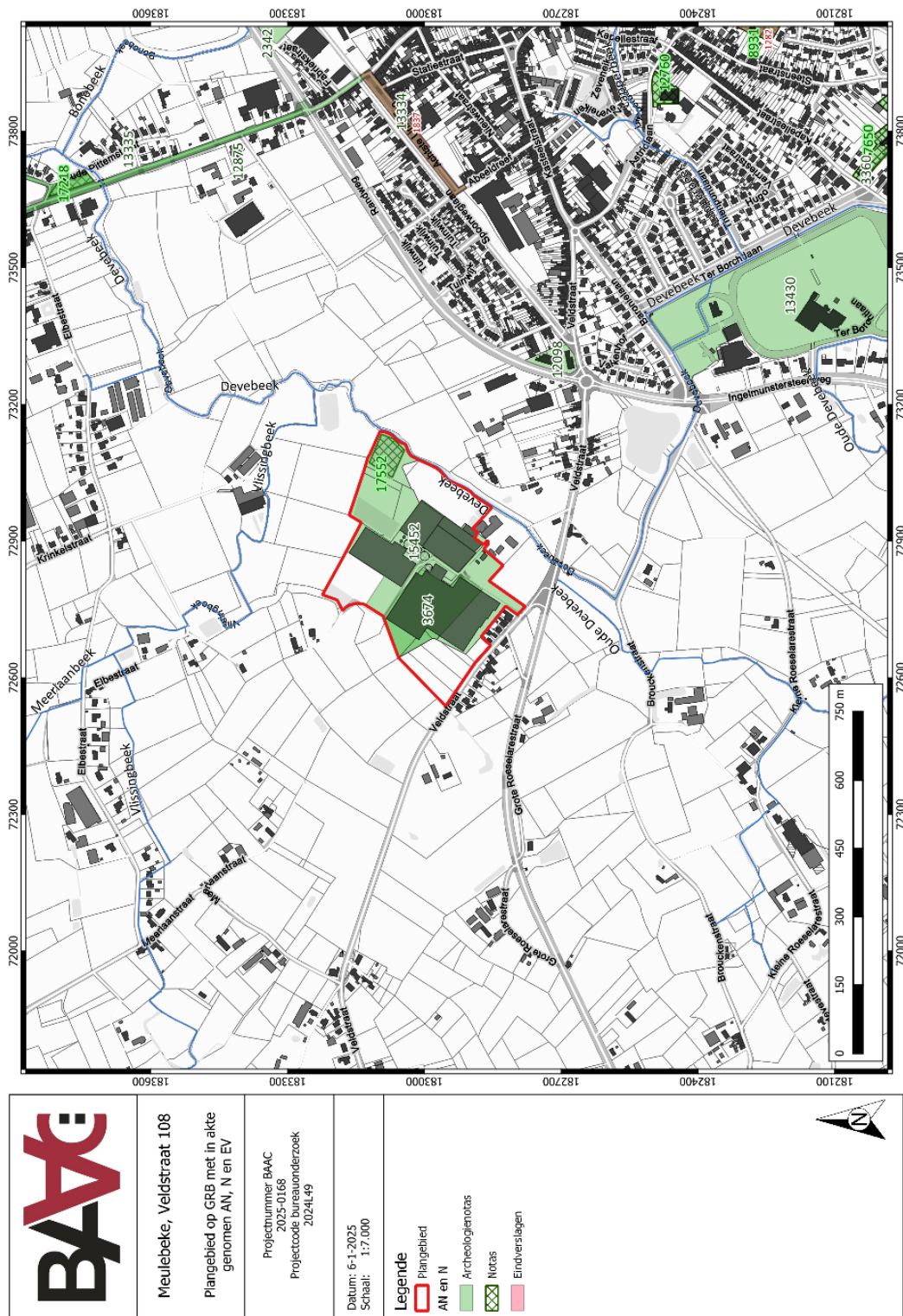
ID	Naam	Type	Geen maatregelen	Uitgesteld vooronderzoek	Opgraving
13430	Vooronderzoek Meulebeke Ter Borch	AN	X		
13334	Vooronderzoek Meulebeke Achtste Linielaan	AN			X
12098	Vooronderzoek Meulebeke Veldstraat 74	AN	X		
17552	Vooronderzoek Meulebeke Veldstraat	N	X		
12875	Vooronderzoek Meulebeke Pittemstraat	AN		X	X
15452	Vooronderzoek Meulebeke Veldstraat	AN		X	
3674	Vooronderzoek Meulebeke Veldstraat	AN	X		
1837	Opgraving Meulebeke Achtste Linielaan	EV			

Ook voor de archeologienota's en nota's geldt dat de meeste zich ten zuidoosten van het plangebied situeren. Voor het projectgebied zelf werden in het recente verleden twee archeologienota's en een nota aangeleverd voor het plaatsen van serres.

In het kader van de archeologienota ID 3674 werd een bureauonderzoek en booronderzoek uitgevoerd. Op basis daarvan werd een potentieel voor het aantreffen van sporensites vastgesteld. De geplande ingrepen waren echter niet van dien aard dat ze tot ruimtelijke inzichten zouden leiden in eventuele archeologische vindplaatsen. Het ging immers om een veelvoud van in oppervlakte kleine lokale ingrepen zonder dat er vlakdekkende afgravingen in functie van nivelleringswerken zouden plaats vinden. Hierdoor werd geen verder onderzoek geadviseerd.

Recenter, in 2020, werden de serres uitgebreid, waarvoor een nieuwe archeologienota werd opgesteld (ID 15452). Voor deze archeologienota werd een landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd, waaruit bleek dat de kans op het aantreffen van steentijd vondstconcentraties zeer laag was. Binnen het plangebied werd één zone geselecteerd voor verder vooronderzoek, ter hoogte van de geplande waterput. In deze zone werd een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd, op basis waarvan bepaald kon worden dat het potentieel op kennisvermeerdering eerder laag was. Verder onderzoek werd bijgevolg niet geadviseerd.

¹⁶ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2024b

Plan 18: Plangebied en omgeving op de kaart met in akte genomen (archeologie)nota's en eindverslagen¹⁷
(digitaal; 1:1; 06.01.2025)

¹⁷ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2024b

2.3 Synthese onderzoeksresultaten

2.3.1 Datering en interpretatie onderzoeksterrein

Op basis van metaaldetectievondsten en enkele recente proefsleuvenonderzoeken kan een Romeinse aanwezigheid in Meulebeke vermoed worden. Historisch kaartmateriaal en literatuur, alsook lokale toponymie, schetst het beeld van een vanaf de volle middeleeuwen geëxploiteerd landbouwgebied. Het bodembestand is echter grotendeels aangetast gedurende de laatste decennia. Recent zijn enkele serres en waterputten aangelegd op het terrein. Enkel de uiterst westelijke hoek is op dit moment nog in gebruik als akker. De bodem lijkt hier niet te zijn aangetast. Dit is de zone waar de grootse bodemingreep gepland is.

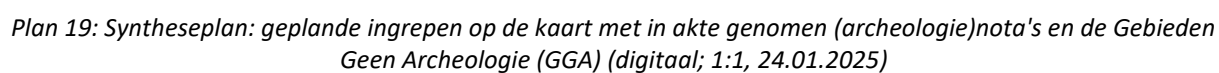
2.3.2 Archeologische verwachting

Aan de hand van de historische informatie en het kaartmateriaal kan niet met zekerheid gezegd worden of er archeologische waarden in het plangebied aanwezig zijn. Het plangebied werd niet specifiek bij naam vermeld in de historische bronnen. Het onderzoeksgebied bevindt zich te Meulebeke, op de glooiende cuesta rug van de cuesta Hooglede-Tielt in de nabijheid van de loop van de Devebeek. Er worden meerdere bodemingrepen gepland verspreid over het projectgebied. Het bouwen van een nieuwe serre op de matig droge en hoger gelegen gronden zorgt voor een impact op de bodem. Deze factoren wijzen erop dat de locatie gunstig is voor sporensites. Het projectgebied bezit daarnaast door zijn inplanting op een heuvelflank nabij waterlopen een duidelijk steentijdpotentieel.

Voor de oudere perioden (steentijden-metaaltijden) is er niets voorhanden wat betreft historische of archeologische bronnen die relevant zijn voor het plangebied. Uit landschappelijk bodemonderzoek in het kader van een eerdere archeologienota voor het plangebied (ID 15452) bleek dat de kans op het aantreffen van steentijd vondstconcentraties zeer laag is. De vondst van een Romeinse munt wijst op menselijke aanwezigheid in het gebied vanaf de Romeinse periode, bijgevolg is de verwachting voor deze periode eerder hoog. Historische bronnen wijzen op bewoning in Meulebeke vanaf de middeleeuwen. Op historische kaarten is te zien dat het gebied de laatste eeuwen continu in gebruik was als akker- en weiland. De verwachting voor alle andere perioden is, gezien de gunstige locatie van het plangebied, middelhoog.

2.4 Synthesepan

Op het synthesepan zijn de geplande werken afgebeeld op de kaart met in akte genomen (archeologie)nota's en de Gebieden Geen Archeologie (GGA). Daaruit blijkt duidelijk dat voor het grootste deel van het plangebied reeds onderzoek werd uitgevoerd in een eerdere fase van de uitbreiding van het fruitbedrijf. Enkel de geplande serre valt volledig buiten de grenzen van het onderzoeksgebied van deze archeologienota's (ID 3674, ID 15452) en nota (ID 17552). Bovendien is te zien dat een zone in het noorden van het plangebied geen archeologie (meer) bevat.

2.5 Besluit

2.5.1 Potentieel op kennisvermeerdering

Mede door het ontbreken van systematisch archeologisch onderzoek is er nog maar weinig bekend over de oudste geschiedenis van Meulebeke. Het projectgebied situeert zich in een doorsnee historisch landbouwgebied, waarin oudere archeologische indicaties voorlopig geheel afwezig zijn. Elke informatie over het archeologisch bodemarchief die verworven wordt bij mogelijk verder (voor)onderzoek zal aldus een aanzienlijke kenniswinst betekenen en bijdragen tot de kennis over de geschiedenis van Meulebeke. Echter, uit eerder onderzoek binnen het plangebied bleek dat het potentieel op kennisvermeerdering ter hoogte van het gebouw voor huisvesting eerder laag is (ID 15452, 17552, 3674). Dit gebouw bevindt zich namelijk volledig binnen de grenzen van deze eerdere archeologienota's. Ter hoogte van de serre wordt de teelaarde ca. 30 cm afgegraven, waardoor het potentieel op kennisvermeerdering hier hoog is. De silo zal een impact hebben van 0,50 m onder het maaiveld, het potentieel op kennisvermeerdering is hier hoog.

2.5.2 Afweging noodzaak verder vooronderzoek

Op basis van het uitgevoerde archeologisch vooronderzoek is er onvoldoende informatie over de aan- of afwezigheid van een archeologische site. Het kennispotentieel kon onvoldoende bepaald worden. Volgens de beslissingsboom voor verder archeologisch vooronderzoek¹⁸ is verder vooronderzoek aangewezen.

2.5.3 Keuze onderzoeksmethode

Tabel 4: Overzicht van de keuze onderzoeksmethode

METHODE	MOGELIJK	NUTTIG	SCHADELIJK	NOODZAKELIJK	MOTIVATIE
GEOFYSISCH ONDERZOEK	JA	NEE	NEE	NEE	SLECHTS NUTTIG VOOR HET DETECTEREN VAN CONTRAST SPORENVULLING-MOEDERBODEM, PROEFSLEUVENONDERZOEK IS OVERZICHTELIJKER.
VELDKARTERING	JA	NEE	NEE	NEE	DETECTIE VONDSTEN, DETECTIE SITES, MINDER EFFICIËNT DAN PROEFSLEUVENONDERZOEK
LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK	JA	JA	NEE	JA	DIENT TE GEBEUREN OM DE STAAT VAN DE BODEM NA TE GAAN EN OM TE BEPALEN HOE DIEP HET ARCHEOLOGISCHE NIVEAU REIKT EN OF DIT VERSTOORD IS. OOK BELANGRIJK OM HET STEENTIJDPOENTIEEL TE BEPALEN EN BIJGEVOLG NOODZAKELIJK VOOR HET

¹⁸ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2020 fig.3

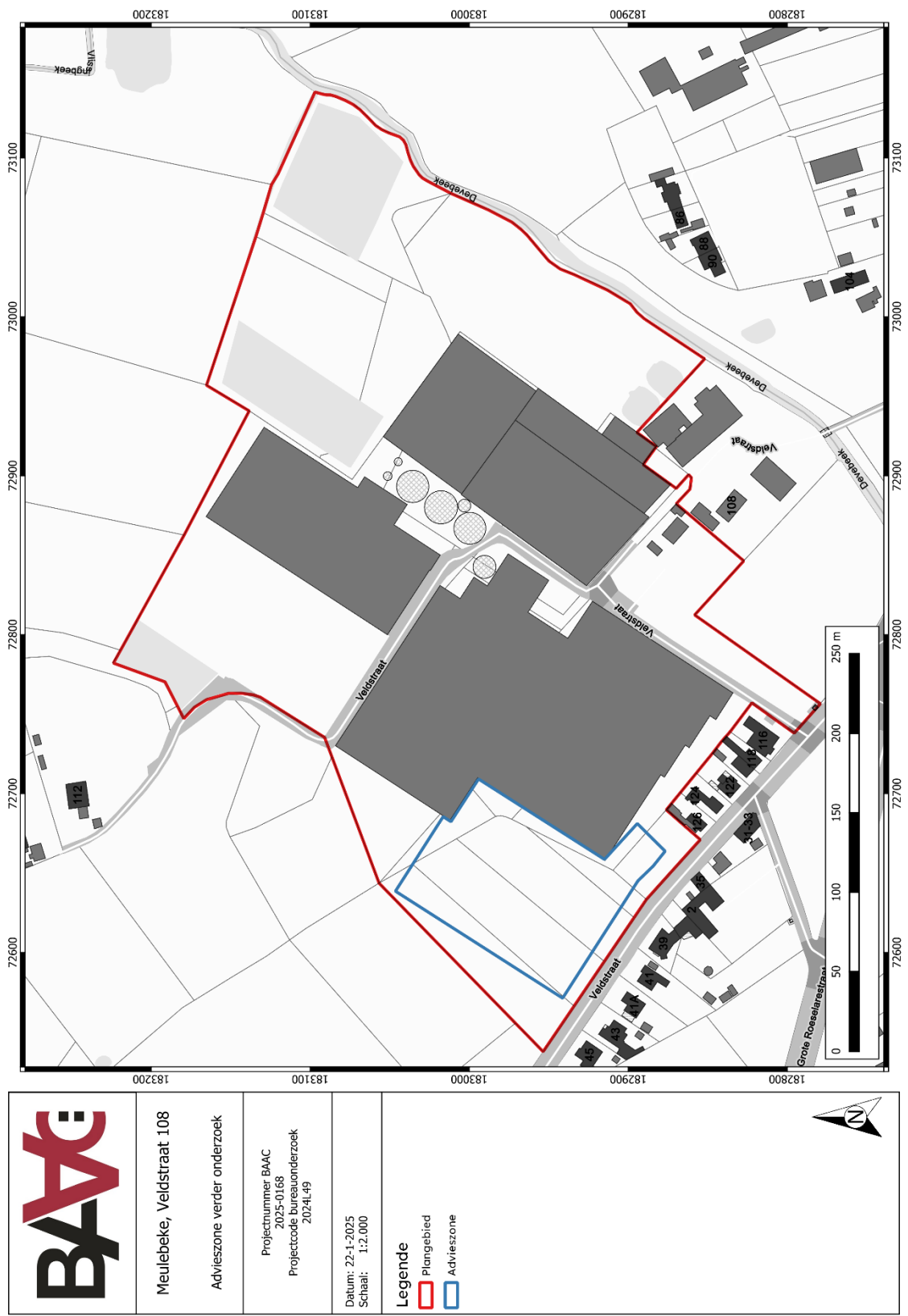
	BEPALEN VAN DE VERDERE ONDERZOEKSTAPPEN				
VERKENNEND/ WAARDEREND BOORONDERZOEK	JA	MISSCHI EN	NEE	MISSCHI EN	AFHANKELIJK VAN DE RESULTATEN VAN HET LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK. INDIEN EEN GAAF BODEMPROFIEL AANWEZIG IS BINNEN DE IMPACTZONES, DIENEN DEZE BORINGEN UITGEVOERD TE WORDEN OM HET STEENTIJD POTENTIEEL NA TE GAAN.
PROEFPUTTEN- ONDERZOEK STEENTIJD	JA	MISSCHI EN	JA	MISSCHI EN	AFHANKELIJK VAN DE RESULTATEN VAN HET LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK EN HET VERKENNEND/WAARDEREND BOORONDERZOEK
PROEFSLEUVEN/ PROEFPUTTEN ONDERZOEK	JA	MISSCHI EN	JA	MISSCHI EN	AFHANKELIJK VAN DE RESULTATEN VAN HET LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK. DIT IS DE BESTE MANIER OM DE AANWEZIGHEID VAN SPORENSITES TE BEPALEN.

Een landschappelijk bodemonderzoek kan hier bijdragen tot een beter begrip van de opbouw van de ondergrond en de aard van de verstoring binnen het plangebied. Bovendien kan een landschappelijk bodemonderzoek een beeld geven van het potentieel op het aantreffen van intacte steentijdsites binnen het plangebied. Enkel aan de hand van de historische bronnen kan geen uitsluitel gegeven worden over de aan- of afwezigheid van een archeologische site binnen het plangebied. Gezien de geringe diepte van de ingrepen ter hoogte van de serre, kan een landschappelijk bodemonderzoek aantonen of het archeologisch niveau al dan niet geraakt wordt.

Indien uit het landschappelijk bodemonderzoek blijkt dat de bodemopbouw gunstig is voor het aantreffen van archeologische sporen, wordt verder onderzoek onder de vorm van een verkennend/waarderend booronderzoek en/of proefsleuven geadviseerd. De eventuele vervolgonderzoeken staan beschreven in het programma van maatregelen.

2.5.4 Afbakening onderzoeksterrein

De zone waarin de serre en watersilo gepland worden, wordt geadviseerd voor verder onderzoek. Deze advieszone heeft een oppervlakte van 11.453 m². Gezien de aard van de ingrepen is er een duidelijke impact op het bodembestand. Aangezien het gebouw voor huisvesting volledig binnen het plangebied van een reeds bestaande archeologienota valt, wordt hier geen verder onderzoek geadviseerd.

Plan 20: Plangebied met afbakening van de zone voor verder vooronderzoek (digitaal; 1:1; 22.01.2025)

3 Samenvatting

Deze archeologienota werd door BAAC Vlaanderen bvba opgemaakt naar aanleiding van een geplande uitbreiding van een bestaand fruitbedrijf ter hoogte van de Veldstraat 108 te Meulebeke. De geplande werken impliceren aanzienlijke bodemingrepen (waaronder de bouw van een nieuwe serre, de inplanting van een nieuwe watersilo en de bouw van woonunits) die qua omvang een directe bedreiging kunnen betekenen voor potentieel aanwezig archeologisch erfgoed. Eens het archeologisch bodemarchief aangetast of vernield wordt, betekent dit een onomkeerbaar informatieverlies.

Op de historische kaarten is te zien dat het plangebied gedurende enkele eeuwen in gebruik was als landbouwgebied. In de laatste decennia werden bouwwerken uitgevoerd in het plangebied, die het bodembestand reeds verstoorden. Eerder archeologisch (voor)onderzoek toonde aan dat het potentieel op kennisvermeerdering in het plangebied eerder klein is. Ter hoogte van de serre is nog geen eerdere verstoring gekend en nog geen voorgeand onderzoek uitgevoerd. Hier is het potentieel op kennisvermeerdering hoog.

Het bureauonderzoek leverde onvoldoende informatie op over de aan- of afwezigheid van archeologische sporen. Bovendien omvatten de geplande werken aanzienlijke bodemingrepen, die het bodemarchief kunnen verstoren. Daarom wordt verder vooronderzoek geadviseerd. De potentiële vervolgstappen worden uitgeschreven en gemotiveerd in het Programma van Maatregelen.

4 Lijsten

4.1 Figurenlijst

Figuur 1: Hoogteverloop terrein	7
Figuur 2: Kenmerken van de quartairgeologische kaart betreffende het plangebied	10

4.2 Plannenlijst

Plan 1: Plangebied op topografische kaart (digitaal; 1:10.000; 06.01.2025)	2
Plan 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB) (digitaal; 1:250; 06.01.2025)	3
Plan 3: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting op orthofoto (digitaal; 1:1; 06.01.2025)	3
Plan 4: Plangebied op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) met waterwegen (digitaal; 1:1; 06.01.2025)	6
Plan 5: Plangebied en hoogteverloop op het DHM (digitaal; 1:1; 24.01.2025)	7
Plan 6: Plangebied op de tertiairgeologische kaart (digitaal; 1:50.000; 06.01.2025)	9
Plan 7: Plangebied op de quartairgeologische kaart 1:50.000 (digitaal; 1:50.000; 06.01.2025)	9
Plan 8: Plangebied op de bodemkaart van Vlaanderen (digitaal; 1:20.000; 06.01.2025)	12
Plan 9: Plangebied op de Ferrariskaart (analoog; 1:25.000; 07.01.2025)	14
Plan 10: Plangebied op de Vandermaelenkaart (analoog; 1:20.000; 06.01.2025)	14
Plan 11: Plangebied op de Atlas der Buurtwegen (analoog; 1:2500; 06.01.2025)	15
Plan 12: Plangebied op de Poppkaart (analoog; 1:1.250-1:7.500; 06.01.2025)	15
Plan 13: Plangebied op orthofoto uit 1979-1990 (analoog; 1:1; 06.01.2025)	16
Plan 14: Plangebied op orthofoto uit 2000-2003 (analoog; 1:1; 06.01.2025)	17
Plan 15: Plangebied op orthofoto uit 2008-2011 (digitaal; 1:1; 06.01.2025)	17
Plan 16: Plangebied op de meest recente orthofoto (digitaal; 1:1; 06.01.2025)	18
Plan 17: Plangebied en omgeving op de CAI-kaart (digitaal; 1:1; 06.01.2025)	20
Plan 18: Plangebied en omgeving op de kaart met in akte genomen (archeologie)nota's en eindverslagen (digitaal; 1:1; 06.01.2025)	22
Plan 19: Synthesepan: geplande ingrepen op de kaart met in akte genomen (archeologie)nota's en de Gebieden Geen Archeologie (GGA) (digitaal; 1:1, 24.01.2025)	24
Plan 20: Plangebied met afbakening van de zone voor verder vooronderzoek (digitaal; 1:1; 22.01.2025)	27

4.3 Tabellenlijst

Tabel 1: Overzicht geplande ingrepen en hun impact	3
Tabel 2: Archeologische waarden in de CAI in de onmiddellijke omgeving van het plangebied.	19
Tabel 3: (Archeologie)nota's en/of eindverslagen in de regio	21
Tabel 4: Overzicht van de keuze onderzoeksmethode	25

5 Bibliografie

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2020. Een beslissingsboom voor verplicht archeologisch vooronderzoek.

Available at:

https://www.onroenderfgoed.be/assets/files/content/images/stroomschema_stedenbouwkundig-verkaveling_v7.pdf.

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2024a. Inventaris Onroerend Erfgoed. Gebieden Geen Archeologie.

Inventaris Onroerend Erfgoed. Available at:

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/aanduidingsobjecten?categorie=GGA>.

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2024b. Loket onroerend erfgoed: archeologienota's, nota's en eindverslagen. Available at:

<https://loket.onroenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/goedgekeurd>.

CAI, 2024. Centraal Archeologisch Inventaris. Available at: <http://cai.onroenderfgoed.be/>.

DATABANK ONDERGROND VLAANDEREN, 2023. Portaal. Available at: <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/>.

DOV VLAANDEREN, 2022. Databank Ondergrond Vlaanderen, Quartair. Available at:

<https://www.dov.vlaanderen.be>.

GEOPUNT VLAANDEREN, 2024. Catalogus. Available at: <https://www.geopunt.be/catalogus>.

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED, 2025. Meulebeke. Available at:

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/themas/14735>.

DE MOOR, G. & MOSTAERT, F., 1993. *Geomorfologische kaart van België 1:50000*. Leuven.

VAN RANST, E. & SYS, C., 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1:20 000). , (April), p.361.